www.aigak.kz
RESPÝBLIKALYQ APTALYQ GAZET
АЙҒАҚ MEDIA
Gazet Qazaqstan Jýrnalıstıka Akademıasynyń "Altyn Juldyz", Qazaqstan Jýrnalıster odaǵynyń Turar RYSQULOV jáne Sattar ERÝBAEV atyndaǵy syılyqtarynyń, "Altyn júrek" syılyǵynyń ıegeri
Instagram YouTube facebook Telegram
№19 /sársenbi/ 13 mamyr 2026 jyl

ШЫМКЕНТТЕ «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТЫ САЛЫНАДЫ

Шымкент қаласында білім саласына серпін беретін тағы бір ауқымды жоба жүзеге аспақ. Қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты үшін 400 орындық жаңа оқу корпусы мен №2 жатақхананың құрылысына «Мемсараптама» РМК тарапынан оң қорытынды берілді. Бұл — өскелең ұрпақтың сапалы білім алып, жан-жақты дамуына жасалған маңызды қадам.

Қай заманда да елдің ең асыл қазынасы — білімді ұрпақ. Ұлттың ертеңі мектеп қабырғасынан қалыптасады. Сондықтан білім ордаларының заман талабына сай болуы — тек құрылыс емес, болашаққа құйылған инвестиция. Шымкентте қолға алынған бұл жоба да жас буынның білім мен тәрбиені қатар меңгеруіне бағытталған игі бастама ретінде бағаланып отыр.

Жобаға сәйкес, лицей аумағында заманауи үлгідегі үш қабатты оқу корпусы салынады. Кең әрі жарық ғимарат шәкірттердің алаңсыз білім алуына барлық жағдайды қамтамасыз етеді. Бірінші қабатта спорт залы, кең фойе және спортшыларға арналған киім ауыстыру бөлмелері орналаспақ. Бұл оқушылардың денсаулығын нығайтып, салауатты өмір салтын ұстануына мүмкіндік береді.

Екінші қабатта тренажер залы, құрал-жабдық сақтау бөлмелері, жаттықтырушылар мен нұсқаушылар кабинеттері, душ және санитарлық тораптар қарастырылған. Мұндай кешенді инфрақұрылым жастардың тек білімде ғана емес, спортта да биік жетістіктерге жетуіне жол ашады.

Лицей аумағында дене шынықтыру және спорт аймағы да талапқа сай жабдықталады. Мұнда футбол алаңы, 100 метрлік жүгіру жолы, баскетбол мен волейболға арналған аралас алаң, бастапқы әскери дайындық алаңы — саптық плац, воркаут-аймақ және ұзындыққа секіру секторын салу жоспарланған. Бұл нысандар оқушылардың шымыр болып өсуіне, жігері мықты, рухы биік азамат болып қалыптасуына ықпал етеді.

Жобаның тағы бір ерекшелігі — оқу-тәжірибелік аймақтардың қарастырылуы. Мұнда егістік және көкөніс дақылдары егілетін учаскелер, жеміс бағы, көшет питомнигі, гүлді-декоративтік өсімдіктер өсірілетін және селекциялық жұмыстар жүргізілетін арнайы алаңдар болады. Бұл оқушылардың табиғатпен етене байланысып, еңбекке баулуына, ғылымға қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар жылыжай мен көшетхана алаңдары, географиялық және биология пәндеріне арналған тәжірибелік аймақтар да жобаланған. Теория мен тәжірибені ұштастырған мұндай білім кеңістігі шәкірттердің таным көкжиегін кеңейтіп, ғылымға деген ынтасын арттыра түспек.

Бүгінде мектеп — тек сабақ өтетін орын ғана емес, жас ұрпақтың арманын асқақтататын, тұлға болып қалыптасуына жол ашатын қасиетті шаңырақ. Осындай игі жобалардың жүзеге асуы — ел болашағына деген сенімнің айқын көрінісі.

Айта кетейік, жобаның тапсырыс берушісі — «Шымкент қаласының құрылыс басқармасы» ММ, ал бас жобалаушы — «Redline Pro» ЖШС.

Ұлжан ҚАСЫМЖАНҚЫЗЫ.

ӘЛҚИССА

13-14 мамыр күндері Қасым-Жомарт Тоқаевтың шақыруымен Астанаға Түркия Президенті Режеп Тайип Ердоған мемлекеттік сапармен келеді.

Мемлекеттер басшылары екіжақты байланыстардың қазіргі жай-күйі мен перспективасын талқылайды.

Сондай-ақ президенттер Қазақстан мен Түркия арасындағы Жоғары деңгейдегі стратегиялық ынтымақтастық кеңесінің алтыншы отырысын өткізеді.

15 мамыр күні Түркістан қаласында Түркі мемлекеттері ұйымына мүше елдер басшыларының бейресми саммиті ұйымдастырылады.

Жиында «Жасанды интеллект және цифрлық даму» тақырыбы талқыланады.

ҚУАТЫ 200 МВТ ДЕЙІНГІ ДАТА-ОРТАЛЫҚ САЛУ ТУРАЛЫ МЕМОРАНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙЫЛДЫ

GITEX AI халықаралық технологиялық форумы аясында Қазақстан Республикасының Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі JMOT04 халықаралық консорциумымен ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды. Бұл құжаттың мақсаты — Қазақстанға әлемдегі ең ірі hyperscale-операторларды тарту және әлемдік деңгейдегі цифрлық инфрақұрылым құру.

Меморандум Қазақстан Республикасының аумағында сенімділігі жоғары Tier III-Tier IV деңгейіндегі деректерді өңдеу орталығын (ДиО) салу жобасын іске асыруды көздейді. Объектінің жоспарланған қуаттылығы 50-ден 200 МВт-қа дейін жетеді. Қуаттылығы 200 МВт болатын (Tier IV деңгейі) деректер орталығының құрылысына салынатын инвестицияның болжамды көлемі 1-ден 1,5 млрд АҚШ долларына дейінгі аралықты құрайды.

Жобаны энергиямен жабдықтаудың тұрақты тәуелсіздігін қамтамасыз ету мақсатында қуаттылығы 250 МВт-қа дейінгі газ электр станциясын салу жоспарланған. Бұл нысанға салынатын инвестиция көлемі 200-ден 400 млн АҚШ долларына дейін бағалануда. Аталған жобаны Ample Solution Limited компаниясы жүзеге асыратын болады.

Қазіргі таңда жобаның орналасатын жері таңдалуда. Басымдық газ инфрақұрылымына жақын орналасқан алаңдарға беріледі, бұл энергияны тиімді өндіруге және нысанның үздіксіз жұмысын қамтамасыз етуге жол ашады.

«Қазақстанның бірегей географиялық орналасуы, салқын климаты мен электр энергиясының салыстырмалы түрде қолжетімділігі халықаралық деректерді өңдеу орталықтарын орналастыру мен цифрлық инфрақұрылымды дамыту үшін қолайлы жағдай жасайды», деп атап өтті Жаслан Мәдиев.

Бұл жобаны іске асыру еліміздің цифрлық инфрақұрылымын ілгерілетуге, шетелдік инвестиция тартуға және Қазақстанның өңірлік технологиялық хаб ретіндегі беделін нығайтуға септігін тигізеді.

Шолушы.

«АЛАТАУ РЕЗИДЕНТІ» ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘРТЕБЕСІ БЕКІТІЛДІ

Мемлекет басшысы «Алатау қаласының арнаулы құқықтық режимі туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына қол қойды. Конституциялық заңның негізгі мақсаты – Алатау қаласының қарқынды әрі орнықты дамуы үшін жағдай жасау.

Қаланың ерекше құқықтық мәртебесіне сай инновациялар, инвестициялар және экономикалық өсім үшін қолайлы орта құруға бағытталған дербес экожүйені қалыптастыруды көздейтін түбегейлі жаңа тәсілдер қолданылады.

Конституциялық заңға сәйкес, қаланы мемлекеттік басқарудың жаңа моделі енгізілді. Атап айтқанда, кәсіпкерлік, кеден ісі, цифрлық активтер, құмар ойындары, әлеуметтік сала, қаржы нарығы, архитектура мен қала құрылысы, экология әрі қоршаған ортаны қорғау, мәдениет, спорт және тағы басқа салаларды реттеудің негізгі қағидалары белгіленді.

«Алатау резиденті» құқықтық мәртебесі бекітілді. Арнаулы мәртебені әкімшілік бірқатар санат бойынша жеке және заңды тұлғаларға береді. Арнайы режимнің қолданылу көлемі мен тиісті құқықтар, міндеттер мен талаптар осы резидент мәртебесіне қарай анықталады.

Шаһардың ұзақ мерзімді инвестициялық және технологиялық өркендеуі стратегиялық құжаттар негізінде қамтамасыз етіледі. Нақты айтқанда, Алатау қаласының ұзақ мерзімді даму жоспары, мастер-жоспары және дамыту стратегиясы қабылданады.

Алатау қаласының қауіпсіздігін, сондай-ақ «ақылды қала» ретінде тиімді жұмыс істеуі мен дамуын қамтамасыз ету мақсатында инфрақұрылым нысандары мен қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйелерінің барлық дерегі бірыңғай цифрлық басқару платформасына біріктіріледі.

Сонымен қатар қаланың инвестициялық климаты мен инвесторларға берілетін кепілдіктері, салық-бюджет саясаты, дизайны мен жер қатынастары аталған конституциялық заң аясында реттеледі.

Конституциялық заңның мәтіні баспасөзде жарияланады.

«Айғақ»-ақпарат.

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРДІҢ БІРІНШІ ОРЫНБАСАРЫ НҰРЛЫБЕК НӘЛІБАЕВТЫ ҚАБЫЛДАДЫ

Қасым-Жомарт Тоқаевқа өнеркәсіпті дамыту және ірі инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асыру мәселелері жөнінде баяндалды.

Президентке өңдеу өнеркәсібінде жүргізіліп жатқан негізгі жұмыстар туралы ақпарат берілді. Премьер-министрдің бірінші орынбасары қосылған құны жоғары өнім шығаруды арттыру және энергетикалық масыз етуді, отандық тауар өндірушілерді қолдауды және алдағы жылу беру маусымына дайындық шараларын бақылауды күшейту жөнінде тапсырма берді.

инфрақұрылымды жаңғырту жоспарына тоқталды.

Сонымен қатар Мемлекет басшысына көлік-логистика инфрақұрылымы мен құрылыс саласын дамыту жайында айтылды.

Кездесу соңында Қасым-Жомарт Тоқаев инфрақұрылымдық жобалардың сапалы жүзеге асырылуын қамта-

ЕРЛІК ПЕН ЖЕДЕЛДІКТІҢ ҮЛГІСІ: ҚҰТҚАРУШЫЛАР АДАМ ӨМІРІН АРАШАЛАП ҚАЛДЫ

Түркістан өңірінде Төтенше жағдайлар департаментінің қызметкерлері тағы да кәсіби шеберлігі мен батылдығын дәлелдеп, адам өмірін сақтап қалудағы жанқиярлық еңбектерін көрсетті. Қауіпті жағдайларда жедел әрекет еткен құтқарушылар екі бірдей оқиғада азаматтарға дер кезінде көмекке келіп, ажалдан арашалап қалды.

Алғашқы оқиға Түркістан қаласындағы Юсупов көшесінде орналасқан жеке тұрғын үй аумағында орын алды. Белгісіз жағдайларда 1976 жылы туған әйел тереңдігі шамамен 12 метр болатын, су толы құдыққа құлап кеткен. Оқиға туралы хабар түскен сәттен бастап ТЖД қызметкерлері дереу жетіп, уақытпен санаспай құтқару жұмыстарына кірісті. Арнайы техникалар мен кәсіби дайындықтың арқасында құтқарушылар құдық ішіндегі әйелді абайлап жоғары шығарып, жедел жәрдем қызметкерлеріне тапсырды. Мамандардың шапшаң әрі үйлесімді әрекеті арқасында адам өміріне төнген қауіптің беті қайтарылды.

Осындай тағы бір оқиға Түркістан облысы Сарыағаш ауданында тіркелді. 112 кезекші пультіне ер адамның шұңқыр ішінде қалып қойғаны туралы хабарлама келіп түскен. Дабыл бойынша оқиға орнына жедел жеткен ТЖМ құтқарушылары жағдайды дереу бақылауға алып, арнайы шабуыл сатысы мен құтқару арқандарын пайдалану арқылы азаматты қауіпсіз жерге алып шықты. Құтқарылған ер адамға алғашқы көмек көрсетіліп, кейін медициналық қызметкерлердің қарауына тапсырылды.

Бұл оқиғалар – төтенше жағдай қызметкерлерінің күн сайынғы қауіпті де жауапты жұмысының айқын көрінісі. Қандай жағдай болмасын, адам өмірін сақтап қалуды басты міндет санайтын құтқарушылардың батылдығы, кәсібилігі және жедел әрекеті көпшілікке үлгі. ТЖД қызметкерлері тәулік бойы халықтың қауіпсіздігі үшін қызмет етіп, кез келген сын сағатта көмекке келуге әрдайым дайын екендерін тағы бір мәрте дәлелдеді.

АБАЙ ОБЛЫСЫНДА 90 АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖОБАСЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛАДЫ

Мемлекет басшысының ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемін екі есеге арттыру жөніндегі тапсырмасы аясында Абай облысында агроөнеркәсіп кешенін дамытуға бағытталған ауқымды стратегия жүзеге асырылуда. Негізгі бағыттар ретінде ет өндірісін дамыту, құс шаруашылығын өркендету, сүт фермаларын салу, сондай-ақ суармалы жерлерді тиімді пайдалану белгіленген, деп хабарлайды ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігі.

2031 жылға дейін өңірдегі инвестициялық жобалар тізіміне жалпы құны 254 млрд теңгені құрайтын 90 бастама енгізілген. Жобалардың қатарында Бесқарағай ауданында жылына 150 млн жұмыртқа өндіретін құс фабрикасын салу қарастырылған. Инвестиция көлемі 5,5 млрд теңгені құрайтын нысанды биыл пайдалануға беру жоспарланып отыр.

Сүтті мал шаруашылығын дамытуға ерекше көңіл бөлінеді. Атап айтқанда, Жарма ауданында 600 басқа арналған және Бесқарағай ауданында 1200 басқа арналған сүт фермаларын салу көзделген.

Ауыл шаруашылығы министрлігімен бірлесіп ірі инвестициялық жобаларды іске асыру жөніндегі Жол картасы жүзеге асырылып жатыр. 2029 жылға дейін жалпы құны 112,5 млрд теңге болатын 19 жоба орындалмақ. Биыл алты нысан пайдалануға беріліп, 400-ден астам жаңа жұмыс орны ашылады деп күтілуде.

Бірқатар жоба нақты іске асыру кезеңіне өтті. Ағымдағы жылдың ақпан айында құны 4 млрд теңге болатын «Агролидер KAZ» серіктестігінің бұршақ және басқа да ауыл шаруашылығы дақылдарын өңдеу және тазалау зауыты іске қосылды.

Алдағы маңызды жобалар қатарында «Qazaq Astyq Group» серіктестігі базасында жылына 72 мың тонна тазартылған күнбағыс майын өндіретін зауыт (инвестиция көлемі – 8,3 млрд теңге), сондай-ақ «Евразия Агро Семей» серіктестігі базасында жылына 11 400 тонна өнім өндіретін ет комбинаты (инвестиция көлемі – 7,7 млрд теңге) бар.

Олардың барлығы саланың өндірістік әлеуетін айтарлықтай арттырып, азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және жаңа жұмыс орындарын ашуға мүмкіндік береді.

ТАКСИ ҚАУІПСІЗДІГІН БАҚЫЛАУ КҮШЕЙТІЛУДЕ

ҚР Ұлттық экономика министрлігі такси тасымалдаушылардың хабарлама беру ережесіне өзгеріс енгізді. Енді тасымалдаушы такси қызметін бастамас бұрын жергілікті атқарушы органға хабарлама жіберуге міндетті. Сонымен қатар, жаңартылған нысанда көлік құралы ауыстырылғанда және жаңадан көлік қосылғанда, яғни автопаркті жаңарту кезінде өзгеріс енгізу мүмкіндігі қарастырылған.

Бұл шара жолаушыларды тасымалдау қауіпсіздігіне жауапты такси тасымалдаушысын жедел сәйкестендіруге, сондай-ақ нарықка заңсыз қатысушылардың үлесін қысқартуға мүмкіндік береді.

Өзгерістер «Мемлекеттік органдардың хабарламалар нысандарын және хабарламаларды қабылдау қағидаларын бекіту туралы, сондай-ақ хабарламаларды қабылдауды жүзеге асыратын мемлекеттік органдарды айқындау туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 6 қаңтардағы № 4 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» бұйрыққа енгізілді.

ЕГІС НАУҚАНЫНЫҢ МОНИТОРИНГІН ЖИ ЖАСАЙДЫ

Цифрлық технологияларды пайдалану және тұқым сапасын қадағалауды күшейту өсімдік шаруашылығының тиімділігін арттырудың негізгі факторлары болады. Үкімет отырысында саланы цифрландыру және агротехнологиялық іс-шараларды қамтамасыз ету туралы ауыл шаруашылығы вице-министрі Азат Сұлтанов баяндады.

Оның айтуынша, Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі егін егу барысы туралы деректерді жинауға арналған платформа әзірлеп шығарған, ол қазір пилоттық режимде жұмыс істеп тұр. Болашақта өндірісті талдау және болжау үшін жүйеге жасанды интеллект элементтері енгізіледі.

«Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес сәуір айынан бастап элеваторларды салу мен жаңғыртуды жеңілдікпен қаржыландыруға өтінімдер қабылдау басталды. Қаржыландырудың толық қамтамасыз ете отырып, элеваторлардың қуатын 1 млн тоннаға дейін кеңейту жоспарлануда», — деді Азат Сұлтанов.

ШЕГІРТКЕГЕ ҚАРСЫ 275 МЫҢ ГЕКТАР АЛҚАП ӨҢДЕЛДІ

Түркістан облысында ауыл шаруашылығы алқаптарын зиянкестерден қорғау бағытындағы ауқымды жұмыстар жүйелі түрде жалғасуда. Биыл өңірде шегіртке зиянкесіне қарсы күрес науқаны ерекше қарқын алып, бүгінгі күнге дейін 275 мың гектардан астам аумақ химиялық өңдеуден өткізілді. Бұл – диқандар еңбегін сақтап, егіннің өнімділігін арттыруға бағытталған маңызды шаралардың бірі.

Облыс көлемінде жүргізіліп жатқан кешенді жұмыстар барысын бақылау мақсатында облыс әкімінің орынбасары Нұрбол Тұрашбеков Ордабасы ауданында болып, химиялық өңдеу жүргізілген аумақтарды аралады. Жауапты сала мамандарымен кездесіп, зиянкестерге қарсы күрестің тиімділігін пысықтады.

Аудан әкімінің мәліметінше, бүгінде Ордабасы ауданындағы Қараспан, Қажымұқан, Бөржар және Бадам ауылдық округтерінде жалпы көлемі 12 522 гектар жер дәріленген. Ауыл шаруашылығы алқаптарын қорғау жұмыстарына мердігер мекеменің 10 арнайы техникасымен қатар, қосымша 17 техника жұмылдырылған. Сонымен бірге шегіртке ошақтарын анықтау және мониторинг жүргізу үшін 70-тен астам маман мен жұмысшы тартылып отыр. Қажетті химиялық препараттар толық жеткізіліп, жұмыстар үздіксіз жүргізілуде.

Өңір басшылығы тарапынан зиянкестердің таралуына жол бермеу үшін бақылау күшейтілген. Облыс әкімінің орынбасары мобильді топтарға химиялық өңдеу жүргізілген аумақтарды қайта зерделеп, аудандаралық шекараларда қатаң бақылау ұйымдастыруды тапсырды. Бұл шаралар шегірткенің бір өңірден екінші аумаққа таралуының алдын алуға бағытталған.

Орталық штаб ұсынған мәліметке сәйкес, бүгінге дейін Түркістан облысы бойынша жалпы 796,88 мың гектар аумаққа зерттеу жүргізілген. Оның ішінде 285,71 мың гектар жерде шегірткенің экономикалық зияндылық шегінен асқаны анықталған. Қазіргі таңда соның 275,11 мың гектары толық химиялық өңдеуден өтті.

Кең көлемдегі жұмыстарға барлығы 250 арнайы техника мен 51 су тасымалдаушы көлік тартылған. Мамандар күндіз-түні еңбек етіп, ауыл шаруашылығы жерлерін сақтап қалу жолында жүйелі жұмыс атқаруда.

Шегірткеге қарсы күрес әсіресе Келес, Сарыағаш және Арыс өңірлерінде жоғары қарқынмен жүзеге асуда. Атап айтқанда, Келес ауданында 140 мың гектардан астам жер өңделсе, Сарыағаш ауданында бұл көрсеткіш 57 мың гектардан асты. Ал Арыс қаласы аумағында 51 мың гектардан астам егістік пен жайылымдық жер химиялық өңдеуден өткізілген.

Сонымен қатар Бәйдібек, Шардара, Түлкібас, Сауран және Қазығұрт аудандарында да зиянкестерге қарсы күрес жұмыстары жоспарлы түрде жалғасып жатыр. Мамандардың айтуынша, дер кезінде қолға алынған кешенді шаралар ауыл шаруашылығы дақылдарын сақтап, өңірдің аграрлық әлеуетін қорғауда маңызды рөл атқарады.

Табиғатпен үндес тіршілік еткен Түркістан өңірі үшін жердің әр гектары – ырыс пен берекенің бастауы. Сондықтан егінге қауіп төндіретін зиянкестермен күрес – тек маусымдық жұмыс қана емес, елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі маңызды міндеттердің бірі.

Бетті жинақтап, дайындаған: Әлия ҚҰРАЛБЕК.

Тарихы тамырлас, тағдыры сабақтас қазақ пен өзбек елінің ынтымақтастығы бүгінде жаңа мазмұнмен толығып, өңіраралық байланыстар арқылы нақты нәтижесін көрсетіп келеді. Соның айқын дәлелі – Түркістан облысы мен Өзбекстан Республикасы арасындағы экономикалық, мәдени және инвестициялық әріптестіктің қарқынды дамуы. Жуырда Түркістан облысының әкімі Нұралхан Көшеров Өзбекстан Республикасының Қазақстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Бахтиер Ибрагимовпен кездесіп, екіжақты байланыстың келешегі мен ортақ жобалардың жүзеге асу барысын кеңінен талқылады.

Кездесу барысында қос тарап сауда-экономикалық, инвестициялық, ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп, туризм және мәдени-гуманитарлық бағыттардағы ынтымақтастықты тереңдету мәселелеріне ерекше назар аударды. Әсіресе шекара маңы байланысын жандандыру, бірлескен өндіріс орындарын ашу, өзара тауар айналымын ұлғайту және инвестициялық жобаларды жүзеге асыру жайы кеңінен сөз болды. Бұл бағыттағы жұмыстар екі ел президенттері – Қасым-Жомарт Тоқаев пен Шавкат Мирзиёев арасындағы достық пен өзара сенімге негізделген стратегиялық келісімдердің аясында жүзеге асып келеді.

Кездесуде сөз алған облыс әкімі Нұралхан Көшеров бауырлас екі ел арасындағы байланыстың тарихи маңызына тоқталып, Түркістан мен Өзбекстанның шекаралас өңірлері ежелден рухани әрі экономикалық тұрғыда тығыз байланыс орнатқанын атап өтті.

– Қазақстан мен Өзбекстан – ғасырлар бойы тағдырлас, рухани үндес халықтар. Бүгінде мемлекет басшыларының көреген саясатының арқасында екі ел арасындағы қарым-қатынас бұрын-соңды болмаған деңгейге көтерілді. Түркістан облысы бұл әріптестікті одан әрі нығайтуға әрдайым мүдделі. Біз сауда, инвестиция, туризм және мәдени-гуманитарлық салаларда бірлескен жобаларды жүзеге асыруға дайынбыз. Түркістан – түркі дүниесінің рухани алтын бесігі. Сондықтан бұл өңірдің дамуы бүкіл Орталық Азия кеңістігі үшін маңызды, – деді өңір басшысы.

Аймақ басшысы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Түркістан қаласының ерекше мәртебесі туралы» Заңға қол қоюы өңірдің дамуына тың серпін бергенін атап өтті. Бүгінде Түркістан тек тарихи-рухани орталық қана емес, халықаралық инвестиция мен туризмнің тартымды алаңына айналып келеді. Осы орайда Қазақстан мен Өзбекстан Президенттері қол қойған «Орталық Азия» халықаралық өнеркәсіптік кооперация орталығын құру жөніндегі Жол картасы аясындағы жұмыстар да жүйелі жалғасып жатыр.

Кездесу барысында Түркістан облысының инвестициялық әлеуеті кеңінен таныстырылды. Өңірде жаңа өндіріс орындарын ашу, шетелдік инвесторларды тарту және бірлескен жобаларды іске асыру бағытында ауқымды жұмыстар қолға алынған. Әсіресе мақта-тоқыма кластерін дамытуға бағытталған ірі жобалардың жүзеге асуы өңір экономикасына серпін беріп отыр. Бұл бастамалар жаңа жұмыс орындарын ашып қана қоймай, экспорт көлемін арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар Түркістанның тарихи-мәдени мұрасын тиімді пайдалану мен туризм саласын дамыту мәселесі де күн тәртібінен түскен жоқ. Көне шаһар бүгінде күллі түркі жұрты тағзым ететін қасиетті мекен ретінде әлем назарын аударып келеді. Заманауи инфрақұрылым мен халықаралық деңгейдегі туристік нысандардың салынуы өңірдің әлеуетін еселей түсті.

Нұралхан Көшеров өз сөзінде Түркістан облысының экономикалық қуатына да арнайы тоқталды. Аймақ ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша республикада көш бастап тұр. Сонымен бірге Қазақстандағы ірі қара етінің экспортының 80 пайызын және ұсақ мал етінің 75 пайызын қамтамасыз етіп отыр. Бұл өңірдің аграрлық секторындағы мүмкіндігінің зор екенін көрсетеді.

Бүгінде облыста инвесторларға қолайлы жағдай жасалған. Қазіргі таңда 21 индустриялық аймақ пен «Turan» арнайы экономикалық аймағы жұмыс істейді. Мұнда кәсіпкерлерге салықтық жеңілдіктер ұсынылып, өндіріс орындарын ашуға жан-жақты қолдау көрсетілуде. Нәтижесінде Түркістан өңірі шетелдік инвесторлар үшін тартымды алаңға айналып келеді.

Өз кезегінде Өзбекстан Республикасының Қазақстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Бахтиер Ибрагимов Түркістан облысының әлеуетіне жоғары баға беріп, екі ел арасындағы серіктестікті одан әрі дамытуға дайын екенін жеткізді.

– Қазақстан мен Өзбекстан арасындағы байланыс – терең әрі берік достыққа негізделген. Түркістанның орны біз үшін ерекше. Бұл – ортақ руханиятымыздың алтын діңгегі. Біз өзбекстандық кәсіпкерлер мен инвесторларды Түркістан өңіріне бағыттап келеміз. Әсіресе туризм мен кәсіпкерлікті дамыту бағытындағы ынтымақтастықтың болашағы зор. Түркістанға келетін өзбекстандық туристердің саны жыл сайын артып келеді. Сондықтан бұл бағыттағы бірлескен жұмыстар жалғаса береді, – деді Елші.

Айта кетейік, бүгінде Түркістан облысында инвестиция тарту негізгі басымдықтардың біріне айналған. Өңірде ауқымды халықаралық жобалар жүзеге асырылып жатыр. 2025 жылдың қорытындысы бойынша Түркістан облысы мен Өзбекстан арасындағы тауар айналымы 560 миллион АҚШ долларына жеткен. Оның ішінде экспорт көлемі – 409,5 миллион, импорт көлемі – 150,5 миллион АҚШ долларын құрайды.

Сондай-ақ Өзбекстаннан Қазақстанға тартылған тікелей инвестиция көлемі 292,8 миллион АҚШ долларына жетті. Қазіргі таңда бірлескен бірнеше жоба кезең-кезеңімен жүзеге асуда. Олардың қатарында ет өңдеу кешенінің құрылысы, Сауран ауданындағы суару жүйелерін өндіретін зауыт және балық шаруашылығын дамыту жобалары бар.

Кездесу қорытындысында тараптар екі ел арасындағы стратегиялық әріптестікті одан әрі нығайтуға ниетті екенін білдіріп, өзара тиімді жобаларды бірлесе жүзеге асыруға уағдаласты. Бұл – тек экономикалық байланыс қана емес, тамыры терең бауырластықтың, ортақ рухани құндылықтардың жарқын көрінісі. Түркістан мен Өзбекстан арасындағы ынтымақтастықтың нығаюы тұтас Орталық Азия кеңістігіндегі тұрақтылық пен өркендеудің маңызды кепілі болмақ.

СУ ҮНЕМДЕУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫНЫҢ ӨНДІРІСТІК ОРТАЛЫҒЫ

Түркістан облысы бүгінде еліміздің агроөнеркәсіптік саласындағы стратегиялық маңызы зор өңірлердің біріне айналды. Берекелі аймақ Қазақстандағы ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің шамамен 13 пайызын қамтамасыз етіп отыр. Әсіресе, суармалы егіншіліктің үлесі жоғары болуы Түркістанның аграрлық әлеуетін айқындай түседі. Республикадағы суармалы жерлердің төрттен бір бөлігі, яғни 554 мың гектардан астам алқап дәл осы өңірде орналасқан. Сондықтан су ресурстарын тиімді пайдалану мен заманауи агротехнологияларды енгізу – өңір дамуының басты басымдықтарының біріне айналған.

Соңғы жылдары климаттық өзгерістер мен су тапшылығы мәселесі әлем елдері үшін өзекті тақырыпқа айналып отыр. Бұл жағдай ауыл шаруашылығы саласына жаңа талаптар жүктеп, су үнемдеу технологияларын енгізудің маңызын арттырды. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев та халыққа арнаған Жолдауында ауыл шаруашылығында суды үнемдейтін озық технологияларды кеңінен енгізу қажеттігін атап өтіп, олардың көлемін жыл сайын 150 мың гектарға дейін ұлғайту жөнінде нақты міндет қойған болатын. Бұл тапсырма Түркістан облысында жүйелі түрде жүзеге асырылып келеді.

Бүгінде өңір су үнемдеу технологияларын өндіретін және енгізетін ірі орталықтардың біріне айналып отыр. Еліміздегі жаңбырлатып суару машиналарын шығаратын алғашқы зауыттың дәл Түркістан облысында іске қосылуы – соның айқын дәлелі. Қазіргі таңда облыста заманауи суару технологияларын өндіретін төрт ірі кәсіпорын табысты жұмыс жүргізуде.

Атап айтқанда, «BNK GROUP LTD» ЖШС, «KAZ KIOTI» ЖШС, «ХИНЖИН Ирригейшн» ЖШС және «TURAN SU» МКК су үнемдеу технологияларын шығарып, шаруаларға қолжетімді өнім ұсынуда. Жалпы құны 25,7 миллиард теңгені құрайтын бұл өндірістік жобалардың жылдық қуаттылығы 163 мың гектар алқапты қамтуға мүмкіндік береді. Оның ішінде 73 мың гектарға тамшылатып суару, ал 90 мың гектарға жаңбырлатып суару технологияларын енгізуге жағдай жасалған.

Бұл – тек өндіріс көлемінің өсуі ғана емес, өңірдегі аграрлық сектордың жаңа сапалық деңгейге көтерілгенінің көрінісі. Себебі су үнемдеу технологиялары ауыл шаруашылығындағы шығынды азайтып қана қоймай, өнім көлемін арттыруға мүмкіндік береді. Мамандардың айтуынша, мұндай технологиялар арқылы ағын суды 1,5–2 есеге дейін үнемдеуге болады. Сонымен қатар ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімділігі 2–3 есеге дейін артады. Яғни әрбір тамшы су тиімді пайдаланылып, жердің өнім беру қабілеті күшейеді.

Қазіргі таңда Түркістан облысында су үнемдеу технологиялары енгізілген алқап көлемі 114 мың гектарға жетіп, жалпы суармалы жерлердің 20 пайызын қамтып отыр. Бұл көрсеткіш өңірдегі аграрлық реформалардың нақты нәтижесін аңғартады. Әсіресе су тапшылығы жиі байқалатын оңтүстік аудандар үшін бұл технологиялардың маңызы ерекше.

Өңірде қолға алынған жұмыстар мұнымен шектелмейді. Алдағы уақытта қосымша құны 6 миллиард теңгені құрайтын тағы екі кәсіпорынды іске қосу жоспарланып отыр. Жаңа өндіріс орындары 30 мың гектар алқапты су үнемдеу технологияларымен қамтуға мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде шаруалардың заманауи технологияларға қолжетімділігін арттырып, егін шаруашылығының тиімділігін еселей түспек.

Су тапшылығы мәселесін шешу – бүгінде Түркістан облысы үшін аса маңызды міндеттердің бірі. Өңірдегі егіс алқаптарының басым бөлігі трансшекаралық каналдарға тәуелді болғандықтан, су ресурстарын үнемдеу стратегиялық мәнге ие. Осыған байланысты облыста жыл сайын кемінде 50 мың гектар жерге су үнемдеу технологияларын енгізу жоспарланған.

Өткен жылы оңтүстік өңірлерде байқалған су тапшылығы бұл бағыттағы жұмысты жеделдетудің маңызын тағы бір мәрте дәлелдеді. Сол себепті 2026 жылға Мақтаарал, Жетісай және Шардара аудандарының әрқайсысына 8 мың гектардан жоспар бекітілген. Қазіргі таңда облыс көлемінде 34 мың гектар алқапта су үнемдеу технологияларын енгізу жұмыстары жүргізіліп жатыр.

Аталған бастамаларды жүзеге асыру үшін республикалық бюджеттен 2026 жылға 31,3 миллиард теңге қаржы қарастырылған.

Бұл қаражат агроөнеркәсіптік кешенді жаңғыртуға, су ресурстарын тиімді басқаруға және өңірдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталмақ.

Аграрлы аймақтың әлеуетін арттыруға бағытталған мұндай жүйелі жұмыстар алдағы уақытта Түркістан облысын Орталық Азиядағы заманауи агротехнологиялардың жетекші орталықтарының біріне айналдыруы әбден мүмкін.

Бетті дайындаған: Ұлжан НАУШАБАЕВА.

АЙМАҚ – ТҰРАҚТЫ ДАМУ КӨРСЕТКІШТЕРІ БОЙЫНША ОҢ ӨСІМ КӨРСЕТУДЕ

Түркістан өңірі соңғы жылдары әлеуметтік-экономикалық даму қарқынын үдетіп, тұрақты даму көрсеткіштері бойынша республикадағы алдыңғы қатарлы аймақтардың біріне айналып келеді. Өңірде халықтың әл-ауқатын арттыру, экономиканы әртараптандыру, әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ету және экологиялық тұрақтылықты сақтау бағытындағы жұмыстар жүйелі түрде жүзеге асырылуда.

Осы бағыттағы маңызды кездесулердің бірі ретінде Түркістан облысы әкімінің орынбасары Ертай Алтаев Біріккен Ұлттар Ұйымының даму құқығы мәселелері жөніндегі арнайы баяндамашысы Сурья Девамен кездесті. Кездесу барысында тараптар өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму барысын, тұрақты даму мақсаттарының жүзеге асырылуын және халықаралық тәжірибені енгізу мәселелерін кеңінен талқылады.

Жиында сөз алған облыс әкімінің орынбасары Түркістан өңірінің қарқынды дамып келе жатқанын атап өтіп, экономика, инфрақұрылым және әлеуметтік салалардағы оң өзгерістерге тоқталды.

– Түркістан өңірі әлеуметтік-экономикалық дамуды қамтамасыз етуде Біріккен Ұлттар Ұйымы жариялаған тұрақты даму мақсаттарына ерекше мән береді. Біз экономикалық өсім мен әлеуметтік әділеттілікті үйлестіре отырып, халықтың әл-ауқатын арттыруға және қоршаған ортаны қорғауға бағытталған кешенді саясат жүргізіп келеміз, – деді Ертай Алтаев.

Ресми мәліметке сәйкес, 2026 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша Түркістан облысының халқы 2 миллион 146,7 мың адамға жеткен. Оның ішінде 545,1 мың адам – қала тұрғындары болса, 1 миллион 601,6 мың адам ауылдық жерлерде тұрады. Бұл – Түркістан облысының еңбекке қабілетті, демографиялық әлеуеті жоғары өңір екенін аңғартады.

Айта кетерлігі, 2026 жылдың қаңтар-наурыз айларында Түркістан облысының қысқа мерзімді экономикалық өсімі 119,4 пайызды құрап, республика бойынша екінші орынға көтерілді. Бұл көрсеткіш өңір экономикасының тұрақты даму траекториясына түскенін және инвестициялық белсенділіктің артып келе жатқанын көрсетеді.

Кездесуде экологиялық тұрақтылық мәселесіне де айрықша назар аударылды. Өңірде табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, жасыл технологияларды енгізу, қоршаған ортаны қорғау және экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында ауқымды жобалар іске асырылып келеді. Табиғат пен адам арасындағы тепе-теңдікті сақтау – қазіргі кезеңдегі маңызды міндеттердің бірі екені айтылды.

Сонымен қатар көші-қон және интеграция мәселелері де күн тәртібінен тыс қалған жоқ. Түркістан облысында азаматтардың құқықтары мен мүмкіндіктерінің теңдігін қамтамасыз ету, этносаралық татулық пен қоғамдық келісімді нығайту бағытындағы жұмыстар жүйелі түрде жалғасуда.

Жиын барысында гендерлік теңдік мәселесі де кеңінен сөз болды. Түркістан облысы – демографиялық өсімі жоғары, берекелі отбасылар көп шоғырланған аймақ. Бүгінде өңірде 400 мыңнан астам отбасы бар. Көпбалалы аналардың басым бөлігі де осы қасиетті өлкеде тұрады.

Қазіргі таңда Түркістан облысындағы 5611 мемлекеттік қызметшінің 1572-сі, яғни 28,1 пайызы – әйелдер қауымы. Оның ішінде 233 әйел басшылық лауазымдарды атқарып келеді. Бұл – қоғамдағы әйелдердің рөлі артып, мемлекеттік басқару ісіне белсенді араласып отырғанының айқын көрінісі.

Әйелдер кәсіпкерлік саласында да белсенділік танытуда. Облыс көлемінде тіркелген 210 мыңнан астам кәсіпкердің 91 мыңнан астамы – нәзік жандылар. Статистикалық мәліметтерге сәйкес, шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің 43,1 пайызына әйел азаматтар жетекшілік етеді. Бұл көрсеткіш әйелдердің экономиканың қозғаушы күшіне айналып келе жатқанын дәлелдейді.

Кездесу барысында азаматтық қоғамды қолдау, отбасы институтын нығайту, әйелдердің қоғамдағы белсенділігін арттыру және әлеуметтік тұрақтылықты сақтау бағытындағы бастамалар да талқыланды.

Жиын соңында Ертай Кенжебекұлы БҰҰ арнайы баяндамашысының тәжірибесі мен сараптамалық көзқарасы өңір үшін маңызды екенін атап өтті. Оның айтуынша, мұндай халықаралық деңгейдегі пікір алмасулар Түркістан облысының даму стратегиясын жетілдіруге, заманауи тәжірибелерді енгізуге және өңірдің халықаралық байланыстарын нығайтуға тың серпін береді.

Кездесу қорытындысымен тараптар екіжақты ынтымақтастықты одан әрі тереңдетуге, өзара тәжірибе алмасуды жалғастыруға және тұрақты даму бағытындағы бірлескен бастамаларды қолдауға ниетті екендерін жеткізді.

ШАРДАРАДА СУ ҮНЕМДЕУ МЕН КӨКТЕМГІ ДАЛА ЖҰМЫСТАРЫ БАСТЫ НАЗАРДА

Шардара ауданында көктемгі дала жұмыстарының қарқыны, су ресурстарын тиімді пайдалану және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту мәселелері кеңінен талқыланған маңызды мәжіліс өтті. Өңірдің ауыл шаруашылығы әлеуетін арттыру мен су тапшылығы жағдайында тиімді шешімдер қабылдауға бағытталған жиын облыс әкімінің орынбасары Нұрбол Тұрашбековтың жұмыс сапары аясында ұйымдастырылды.

Мәжіліске аудан әкімінің орынбасары Бердешов Жұмасұлтан Оразбекұлы, ауыл әкімдері, сала мамандары мен ірі шаруақожалықтардың жетекшілері қатысып, ауданның 2026 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштері, көктемгі егіс науқанының барысы, су шаруашылығы саласындағы ахуал және инфрақұрылымдық жобалардың жүзеге асуы жан-жақты сараланды.

Жиында ең алдымен су үнемдеу технологияларын енгізу мәселесіне ерекше назар аударылды. Бүгінде климаттық өзгерістер мен су тапшылығы ауыл шаруашылығы саласына үлкен талап қойып отырғаны белгілі. Осыған байланысты ауданда заманауи су үнемдеу тәсілдерін кеңінен қолдану бағытында жүйелі жұмыстар атқарылуда. 2026 жылы мұндай технологияларды 8 мың гектар жерге енгізу жоспарланған болса, қазіргі таңда оның 7 959,3 гектары толық қамтылған. Бұл бағыттағы жұмыстарды «КазКиоти», «Нөсер», «Жәрдем АС», «Казкрахмал» және «Агротехкредит» компаниялары жүзеге асыруда.

Дегенмен мәжілісте кейбір мердігер ұйымдардың жұмыс қарқыны сынға алынды. Әсіресе «БНК групп» компаниясының жобаларды орындаудағы баяулығы айтылып, жауапты тұлғаларға нақты тапсырмалар жүктелді. Облыс әкімінің орынбасары атқарылып жатқан жұмыстардың сапасы мен мерзіміне ерекше көңіл бөліп, әрбір жобаның нәтижелі аяқталуы тұрғындардың әл-ауқаты мен аудан экономикасына тікелей әсер ететінін атап өтті.

Көктемгі дала жұмыстарының барысы да кеңінен талқыланды. Биыл Шардара ауданында 58 мың гектар егіс алқабын игеру жоспарланған. Негізгі дақылдардың қатарында мақта, жүгері, күріш және жоңышқа бар. Қазіргі таңда мақта мен жүгері, сондай-ақ бақша дақылдарын егу жұмыстары жоспарға сәйкес жүргізіліп жатыр. Егіс алқаптарында техникалардың тынымсыз еңбегі мен шаруалардың қарбалас тіршілігі көктемгі науқанның қызған шағын аңғартады.

Ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерді қолдау бағытында да ауқымды жұмыстар қолға алынған. Шаруаларға көктемгі дала жұмыстарына қажетті 2 630 тонна дизель отыны бөлініп, минералды тыңайтқыштармен қамтамасыз ету шаралары ұйымдастырылуда. Сонымен бірге «Кең дала» бағдарламасы аясында 253 шаруашылыққа жалпы көлемі 2,31 миллиард теңге болатын жеңілдетілген несие берілген. Бұл қолдау шаруалардың еңсесін көтеріп, егіс жұмыстарының уақытылы әрі сапалы жүргізілуіне мүмкіндік беруде.

Мәжілісте су ресурстарын тиімді пайдалану мәселесі ерекше өзектілікке ие болды. Соңғы жылдары өңірдегі су тапшылығы күрделі мәселеге айналғандықтан, су көп қажет ететін дақылдардың көлемін қысқарту бағытында нақты қадамдар жасалуда. Осыған байланысты күріш егісінің көлемі азайтылып, оның орнына

суды аз тұтынатын жүгері алқаптары ұлғайтылып жатқаны айтылды. Бұл – табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мен ауыл шаруашылығын жаңа талаптарға бейімдеудің маңызды қадамы.

Сонымен қатар шаруашылықтардың басым бөлігі «Қазсушар» РМК-мен тиісті келісімшарттар жасап, су пайдалану тәртібін заң аясында реттеп отырғаны мәлім болды. Бұл су бөлу жүйесінің тиімділігін арттырып, егістік алқаптарын қажетті мөлшерде сумен қамтамасыз етуге жол ашады.

Жиында Шардара су қоймасындағы қазіргі ахуал да баяндалды. Мәліметке сәйкес, бүгінде су қоймасындағы су көлемі 5 миллиард 132 миллион текше метрге жетіп, өткен жылмен салыстырғанда артқан. Су келуі мен шығуы белгіленген режимге сай реттеліп отыр. Ал ауданға бекітілген су лимиті 964,7 миллион текше метрді құрайды. Бұл көрсеткіштер биылғы егіс науқанын тұрақты өткізуге мүмкіндік береді деген сенім бар.

Фитосанитарлық қауіпсіздік мәселесі де назардан тыс қалмады. Ауданда 36 800 гектар жер зерттеліп, зиянкестер анықталған аумақтарда шегірткеге қарсы өңдеу жұмыстары жүргізілген. Мамандардың айтуынша, мұндай алдын алу шаралары өнім көлемін сақтап, егіннің сапасын арттыруға ықпал етеді.

Мәжілісте инфрақұрылымдық жобалардың жүзеге асу барысы да сөз болды. Атап айтқанда, Ислам даму банкінің қаржыландыруымен аудан аумағындағы 8 каналға қайта жаңғырту жұмыстары жүргізілуде. Жалпы құны 6,38 миллиард теңгені құрайтын бұл жоба 2027 жылға дейін кезең-кезеңімен іске асырылмақ. Нәтижесінде қосымша 910 гектар суармалы жер ауыл шаруашылығы айналымына енгізіледі деп күтілуде. Бұл өз кезегінде егістік көлемін арттырып қана қоймай, аудан экономикасының дамуына да тың серпін бермек.

Жиын қорытындысында су ресурстарын тиімді пайдалану, егіс құрылымын әртараптандыру және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту бағытындағы жұмыстарды жүйелі түрде жалғастыру қажеттігі атап өтілді. Облыс әкімінің орынбасары жауапты сала басшылары мен мердігер мекемелерге нақты тапсырмалар жүктеп, барлық жобалардың уақытылы әрі сапалы орындалуы қатаң бақылауда болатынын жеткізді.

Шардарадағы бұл бастамалар – ауыл шаруашылығын жаңа технологиялармен ұштастырып, табиғи ресурстарды ұқыпты пайдалану арқылы өңірдің тұрақты дамуына жол ашатын маңызды қадамдардың бірі.

Бетті дайындаған: Арайлым ӘБСАҒАТ.

Шежіре деректері бойынша Келдібекұлы Қазыбек Арғынның Қаракесек (Болатқожа) руынан. Қаракесектің бір атасынан Бұлбұл, одан Шаншар туады. Шаншардың екінші әйелі Айбикеден Келдібек, Тыныбек, Жәнібек және Есіркеп тарайды. Оларды ел арасында «төрт бек» деп те атаған. Қазыбектің әкесі Келдібек отызға келгенше үйленбей жүріпті. Ел арасындағы аңызда: Келдібекке Бұлбұл бабасы түсінде «Сен қатын алмайсың, ешбір әйелге көзіңді салмайсың. Алатын әйелің мынандай болады: ұзын бойлы сары қыз, оң аяғы ақсақ, көзі қыли, оң жақ құлағының түбінде бармақтай меңі, екі емшегінің арасында алақандай қалы болады. Сен соған үйленесің » - депті. Бабасы берген аянға сай Келдібек қызға жол жөнекей кездесіп, танысады. Қыздың аты Тоқмейіл екен. Келдібектің әке- шешесі: «Балам- ау қыз құрып қалғандай жүріп-жүріп тапқаның осы болды ма?» - деп реңжіпті. Сонда Келдібек: «Қаймағын піскен сүттің алдым қалқып, аяғы ақсақ болғанымен ақылы артық. Көзі қыли болса да сөзі түзу, Сөйлескеннен өн-бойым кетті балқып, » - деген екен.

Осыған орай Қазыбек бидің тегі және әулеті қазақ тарихында ерекше орын алған. Мысалы, Шаңқар бабасы өте білгір болған. Оны білімділігі мен даналығы үшін Абыл деп атаған.

Отбасылық тәрбиенің арқасында Қазыбек жастайынан шешендігімен және зеректігімен көзге түсіп, кейін атақты би болған.

Оған жоңғар билеушісіне алғаш елшілікке барған жас кезінде айтқан мына сөзі телінеді:

Сен — қалмақсың, біз — қазақпыз,
Сен — темірсің, біз — көмірміз,
Темірді балқытатын.
Біз мұнда келдік:
Бетпе-бет ерлерше сөйлесуге,
Арамыздағы дауды шешуге.
Тұтқынға түскен бала мен әйелге тиісудің керегі жоқ!
Білгіміз келеді — ұстанымың қандай?
Сол үшін жат жұртқа келдік.
Егер келіссөзге келмесең,
Мәселені майданда шешеміз!
Арыстандай айқасуға дайынбыз соңына дейін!
Келіссөзге дайын болсаң — ашық айт, айла қылма!
Қалай болса да,
Бар шындықты тура айт!

«Би» термині, шамасы, көне түркі тіліндегі «білік» сөзінен шыққан, оның екі мағынасы болған: «басқару» және «білу». Шыңғыс хан дәстүрінде бұл сөз «нақыл сөздер», «афоризмдер», «мысалдар», «тағылымды әңгімелер» деген мағына да алған. Осындай әңгімелерді орнымен қолдану, сол арқылы мәселелерді шешу өнері өте жоғары бағаланған.

Жалпы, бұған Қазыбек бидің қызметі дәлел: шешендік, тапқырлық, қарсы уәж айта білу, сөзден ұстап алу — халықаралық саясат пен дипломатияның маңызды бөлігі болған, кейде шайқастың сипаты мен нәтижесін анықтайтын батырлардың бірлігімен тең дәрежеде мәнге ие еді. Сондықтан би — мәселені терең түсіне алатын, оны саралап, түйінін шеше білетін, сол арқылы іс барысына хандар мен заңды билеушілерден кем әсер етпейтін тұлға.

1680 жылы Тәуке бүкіл қазақтың ханы болып жарияланған кезде, «Алты Алашқа» (қазақтың үш жүзі, ноғайлар, башқұрттар мен өзбектер, кейін қазақтың үш жүзіне қырғыздар қосылып, «Алты Алаш» аталған) басшылыққа Ұлы жүзде — Төле би, Орта жүзде — Қазыбек би, Кіші жүзде — Әйтеке би, сондай-ақ қырғыз ұлысында бір би танылған.

ҚАЗЫБЕК БИ - ТАРИХИ ТҰЛҒА!

Қазыбек Келдібекұлы (1667–1764 жж.) – халық арасында Қаз дауысты Қазыбек деп танымал («сөзі мен үні асқан Қазыбек», яғни «дауысымен дараланған Қазыбек»). Аңыз бойынша, бұл атауды ол қазақтардың қас жауы, жоңғар қонтайшысы Галдан Цереннің өзін сөз өнерімен жеңіп, ықпал еткеннен кейін алған.

Қазыбек бидің қазақ халқы тағдырындағы рөлі туралы былай айтуға болады: ол — біртұтас орталықтанған қазақ мемлекетін құру мен нығайту бастамашыларының бірі, егемендік пен аумақтық тұтастықты қорғаушы. Қазыбек би Төле би және Әйтеке бимен бірге үш жүздің бірлігін қамтамасыз еткен тарихи тұлға ретінде белгілі.

Абылайдан үлкен болашақ күткен, оның мінезін, рухының беріктігін, қазақ халқының бірлігі идеясына адалдығын жоғары бағалаған Қазыбек би табандылық танытып, Абылайды еліне қайтаруға қол жеткізді. Елге оралған соң, Абылай ресми түрде хан болмаса да, Сарыарқада хандық билікті басқарды.

Қазыбек би өмір бойы халықты бірлікке, ауызбіршілікке шақырып, ру аралық және хандар арасындағы билік үшін таластарды тоқтатуға ұмтылды. Сондай-ақ көрші халықтармен өркениетті қарым-қатынасты сақтаудың дұрыс жолын табуға күш салды.

Ол Тәуке хан тұсында қабылданған «Жеті жарғы» заңдар жинағын жасаушылардың бірі болды. Бұл заңдарда жер мәселелері, мүліктік қатынастар, отбасы, қылмыс пен жаза, халықаралық қатынастар, Отанды қорғау, құда түсу, ажырасу, жесірлердің жағдайы сияқты маңызды мәселелер реттелген.

Қазыбек би Қалдан Церенмен үш рет келіссөз жүргізіп, халықтың, әйелдердің және тұтқындардың мүддесін қорғаған. Оның қалмақ билеушісіне барған сапарларының бірі Абылайды тұтқыннан босатуға байланысты болған. Белгілі болғандай, Абылай 1741 жылы қалмақтардың Орта жүзге жасаған шабуылынан кейін тұтқынға түсіп, екі жыл бойы зынданда (түрмеде) отырған.

Қазыбек би 1764 жылдың желтоқсанында Семізбұға тауының етегінде, Теректі бұлағының жанында қайтыс болды. Оның ұлы Бекболат әкесінің денесін төрт ай сақтап, кейін Түркістанға апарып, Қожа Ахмет Ясауи кесенесіне жерледі.

Қазбек бидің айтқан даналық сөздері бүгінгі ұрпаққа өте маңызды. Біз ол сөздердің философиялық мағынасын жақсы түсініп алуымыз қажет.

Мысалы мынау сөздері: «Біз қазақ деген мал баққан елміз, бірақ соқтықпай жай жатқан елміз. Досымызды сақтай білген елміз, дәм- тұзды ақтай білген елміз. Дұшпанға қатал, досқа адал елміз» Бұл сөзде, қазақ халқы қонақжай, бейбітшілікті сүйетін ұлт. Алайда бұл оның осалдығын білдірмейді. Қазақ еліне дұшпандық ниетпен келгендерге қарсы қайсарлық пен батылдық таныту – әр азаматтың міндеті.

«Алтын ұяң – отаның қымбат, туып өскен елің қымбат, кіндік кескен жерің қымбат». Шынында, адам үшін ең қасиетті орын – туған жері мен Отаны. Туған елін сүйіп, оны көркейтуге үлес қосу – әрбір азаматтың парызы. Өз елінің қадірін білген адам ғана нағыз бақытты.

«Елдің бағын ашатын да – ер,
сорын шашатын да ер».

«Атадан жақсы ұл туса, Елінің өңі болады. Атадан жаман ұл туса, Көшінің соңы болады». Рас, халықтың тағдыры оның басшыларымен тығыз байланысты. Егер, ел басында білімді, адал, елжанды азамат тұрса, мемлекет гүлденеді. Ал егер билікке әділетсіз, ашкөз адамдар келсе, халық азап шегеді.

«Жақсы сөз – жарым ырыс». Өмірде, сөздің қуаты - оның шын жүректен шығуында. Жақсы сөз айтып, айналаңа ізгілік тарату – үлкен сауап. Өмірде әрбір сөздің салмағын түсініп, дұрыс қолдану қажет.

«Өсек, өтірік, мақтаншақ, еріншек, бекер мал шашпақ – бес дұшпаның білсеңіз».

«Өркенің өссін десен- кекшіл болма!» Бұл қасиеттер адамды аздырады, оның өміріңе кедергі келтіреді. Өсек таратқан адам сенімнен айырылады, өтірікші адам сыйластықтан құлайды. Ал еріншектік пен ысырапшылдық адамның кедейленуіне әкеледі. Ал кекшілдік жақсылыққа апармайды.

«Тату елге тыныштық пен береке қонады». Казіргі шындық, бірлігі жарасқан халық қашан да мықты. Ішкі алауздық елді әлсіретеді, ал татулық мемлекетке қуат береді. Елдің болашағы – бірлігінде.

Қазыбек бидің сөздері – қазақ халқының рухани мұрасы әділет пен даналықтың үлгісі. Оның ойлары әрқашан өзектілігін жоғалтпай, кейінгі ұрпаққа бағыт- бағдар бола береді. Ол айтқан әділет, бірлік, адалдық сияқты ұстанымдар – қоғам дамуының негізі болып қала береді.

Абдіжаппар ТҰРАШБЕКОВ,
Философия ғылымдарының кандидаты, Қауымдастырылған профессор, Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті.

ТҰЗДАНҒАН ЖЕРЛЕРДІ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУГЕ АРНАЛҒАН ТЕХНОЛОГИЯЛАР ӘЗІРЛЕНУДЕ

Қазақстандық ғалымдар экология мен еліміздің аграрлық секторын дамытуға қатысты өзекті мәселелерді шешуге елеулі үлес қосып келеді. «Қазақстандық ғалымдарды білесіз бе?» айдарында тұзданған аридті аумақтарда мал азықтық дақылдарды өсіру технологияларын әзірлеген ғалым туралы баяндаймыз.

Болат Мұхамбетов – ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы. Ол 50 жыл бойы ауыл шаруашылығы мен жепшөп бағытында ғылыми зерттеулер жүргізіп келеді.

Ғалым Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің «Биология, геоэкология және қуаңшылықтағы шөп өндірісі» ғылыми-өндірістік орталығының меңгерушісі, сондай-ақ «Экология, био- және нанотехнологиялар» ғылыми-зерттеу институтының директоры қызметін атқарады.

Ғалымның ғылыми қызметі аридтік мал азықтарын өндіру, жайылым шаруашылығы және геоэкология саласын тұрақты дамытуға бағытталған өзекті міндеттерді шешуге арналған. 1985-1990 жылдары Болат Мұхамбетов алғаш рет Каспий теңізі жағалауын кешенді зерттеп, тұзданған топырақта өсетін жемшөп өсімдіктерді іріктеу жұмыстарын жүргізді. Теңіз жағалауындағы тұзды топырақтарда тұздың улы иондарының жиынтығы 0,9%-дан асатын жерлерде өсетін үлгілерге назар аударды. Бұл кейіннен тозған жерлерді қалпына келтіру және мал шаруашылығының жемшөп қорын дамыту бағытындағы зерттеулерге негіз болды.

Болат Мұхамбетовтің ғылыми зерттеулерінің нәтижелері Scopus және Web of Science базаларында индекстелетін халықаралық ғылыми журналдарда жарияланған. Ғалым – агроөнеркәсіптік кешен үшін практикалық маңызы бар бірқатар патенттер мен селекциялық жетістіктердің авторы.

Оның ғылыми жұмысының негізгі бағыттарының бірі – 2024-2026 жылдары жүзеге асырылып жатқан «Аридтік өсімдіктерді өсірудің тиімді технологияларын әзірлеу (жартылай шөлейт және шөлейт)» жобасы. Жоба аясында Қазақстанның батыс өңірлерінің күрделі табиғи-климаттық жағдайларына бейімделген мал азықтық дақылдарды өсірудің заманауи әдістері әзірленіп жатыр.

Практикалық қолданысқа «Медовый» атты сары түйежоңышқа сортының тұқымдары енгізілді. Олар Қызылорда облысына шөп, пішендеме және сүрлем өндіру үшін жеткізілген, сондай-ақ тұзданған топырақтардың құнарлылығын қалпына келтіруде пайдаланылуда. Бұл сорт бір гектардан 600 келіге дейін бал алуға мүмкіндік береді, бұл ара шаруашылығы мен ауыл экономикасын дамытуға жаңа мүмкіндіктер ашады. Сонымен қатар Батыс Қазақстанның аридті өңірлеріндегі шаруашылықтарда изенді (Kochia prostrata) өсіру және оның негізінде мал азығын дайындау технологиялары енгізілуде.

Зерттеулер гранттық жоба аясында 40-50 гектар аумақта жалғасып, өндірістік деңгейде жүзеге асырылуда. 2025 жылы дайындалған ғылыми-практикалық ұсынымдар бүгінде фермерлер мен ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер тарапынан тәжірибелік нұсқаулық ретінде қолданылып келеді.

«Қазақстандық ғалымдарды білесіз бе?» жобасы аясында отандық ғылымның көрнекті өкілдері туралы көбірек біле отырыңыздар.

ХАБАРЛАНДЫРУ

"Авангард метал" ЖШС "Шымкент қаласы, Еңбекші ауданы, Қапал батыр көшесі, Онтүстік индустриялық аймағы, 48/1 құрылыс мекенжайы бойынша түсті металдардың сынықтары мен қалдықтарынан мыс және алюминий қорытпаларын өндіру цехы" жобасы бойынша II санаттағы объектіге әсер етуге рұқсат алу үшін материалдар бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Тыңдау 2026 жылғы 19 маусымда сағат 15:00-де Шымкент қаласы, Еңбекші ауданы, Қапал батыр көшесі, Онтүстик индустриялық аймағы, 48/1 құрылыс мекенжайы бойынша өтеді, Zoom сілтемесі:

https://us05web.zoom.us/j/2338273093?pwd=XIjSf9Sgc0kmSFTiZfpYphPN2J4qNS.1&omn=85314261451

Конференция идентификаторы: 233 827 3093,

Кіру коды: z8Rh71.

Әсер ету аумағы: 42к28'13.21"С, 69к68'46.36"В.

Қоғамдық тыңдауларды ұйымдастыруға жауапты жергілікті атқарушы орган,"Шымкент қаласының қалалық жайлы ортаны дамыту басқармасы" мемлекеттік мекемесі. Ескертулер мен ұсыныстар қабылданатын жергілікті атқарушы органның электрондық сайт мекенжайы https://www.gov.kz/memleket/entities/shymkent-tabigi-resurstar?lang=ru сондай-ақ ресми сайт https://ndbecology.gov.kz/, электрондық пошта: g.ermekbaeva@shymkent.gov.kz. жоба бойынша құжаттама https://ndbecology.gov.kz/ . Жоспарланған қызмет бастамашысының деректемелері мен байланыс деректері: "Авангард метал" ЖШС,БСН: 260440035485, мекенжайы Шымкент қаласы, Еңбекші ауданы, Қапал батыр көшесі, Онтүстик индустриялық аймағы, 48/1 құрылыс, тел: +7(701)-711-72-52.Құжаттаманы әзірлеушінің атауы және байланыс деректері: "Каз Гранд Эко Проект" ЖШС, тел, 8(775)3245005 Шымкент қаласы, Байтұрсынов көшесі 20 б. БСН 111040001588. Қосымша ақпаратты мына жерден алуға болады: 87753245005, sholpik-@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО "Авангард метал" проводит общественные слушания по материалам для получения Разрешения на воздействие для объекта II категории по проекту «Цех по производству медных и алюминевых сплавов из лома и отходов цветных металлов по адресу: г. Шымкент, Енбекшинский район, ул. Капал батыра, Зона Онтустик индустриальная, строение 48/1». Слушания состоятся 19 июня 2026 г. в 15:00 по адресу г. Шымкент, Енбекшинский район, ул. Капал батыра, Зона Онтустик индустриальная, строение 48/1, ссылка Zoom:

https://us05web.zoom.us/j/2338273093?pwd=XIjSf9SgcokmSFTiZfpYphPN2J4qNS.1&omn=85314261451

Идентификатор конференции: 233 827 3093,

Код доступа: z8Rh71.

Территория воздействия: 42к28'13.21"С, 69к68'46.36"В.

Местный исполнительный орган ответственный за организацию общественных слушаний – ГУ "Управление развития комфортной городской среды города Шымкент". Адрес электронной почты местного исполнительного органа, где принимаются замечания и предложения https://www.gov.kz/memleket/entities/shymkent-tabigi-resurstar?lang=ru, так же официальный сай https://ndbecology.gov.kz/, электронная почта: g.ermekbaeva@shymkent.gov.kz . Документация по проекту размещена на https://ndbecology.gov.kz/.Реквизиты и контактные данные инициатора намечаемой деятельности: ТОО "Авангард метал", БИН: 260440035485, адрес г.Шымкент, Енбекшинский район, ул. Капал батыра, Зона Онтустик индустриальная, строение 48/1,тел: +7(701)-711-72-52. Наименование и контактные данные разработчика документации: ТОО «Каз Гранд Эко

Проект», тел 8(775)3245005 город Шымкент ул.Байтурсынова 20 б. БИН 111040001588.

Дополнительную информацию можно получить по: 87753245005, sholpik-@mail.ru.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Тапсырыс беруші «Шымкент қаласының денсаулық сақтау басқармасының «№6 қалалық емхана» ШЖҚ МКК». «Шымкент қ, Самал-3 м.а, Әль-Фараби, 230 мекенжайында орналасқан «Шымкент қаласының денсаулық сақтау басқармасының «№6 қалалық емхана» ШЖҚ МКК» жобасы бойынша жария талқылау нысанында қоғамдық тыңдау өткізілетіні туралы хабарлайды. Жобалық құжаттама материалдары бірыңғай экологиялық порталында (https://ndbecology.gov.kz.) қолжетімді болады. Барлық ескертулер және ұсыныстар 20.05.2026ж бастап 5 жұмыс күні ішінде қабылданады. bgm-86@mail.ru тел:87079476947.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Заказчик ГКП на ПХВ «Городская поликлиника №6» управления здравоохранения города Шымкент» сообщает, о проведении общественных слушаний в форме публичных обсуждений по проекту: «ГКП на ПХВ «Городская поликлиника №6» управления здравоохранения города Шымкент» расположенного по адресу: г.Шымкент, мкр Самал-3 , ул. Аль-Фараби, 230» Проектная документация доступно на едином экологическом портале (https://ndbecology.gov.kz.). Все замечания и предложения принимаются с 20.05.2026г в течение 5 рабочих дней. bgm-86@mail.ru тел:87079476947.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Viva Development» ЖШС ҚР Экологиялық кодексінің 87 бабының 2 тармағының талаптарына сәйкес, 2026 жылғы 3 маусымнан бастап 5 жұмыс күні ішінде Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай күйі туралы Ұлттық деректер банкінің сайтында (https://ndbecology.gov.kz) «Шымкент қаласы, Нұрсат тұрғын үй алабында, №139, кадастрлық нөмірі 223300261036, 223300261033 мекенжайында орналасқан жеке тұрағы бар көп пәтерлі тұрғын үй кешенінің құрылысы» бөлімі бойынша жария талқылау нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізілетін болады. Жобалық құжаттама пакетімен ескертулер мен ұсыныстар беру үшін Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай күйі туралы Ұлттық деректер банкінің сайтында танысуға болады (https://ndbecology.gov.kz).

Жасаушы: «ТАБЫС» ЖК; ЖСН 750805300666, Астана қ., Абай даңғылы, 53/1, тел. 8-777-491-40-02, e-mail: dvk_75@mail.ru.

Тапсырыс беруші: Шымкент қаласы, Қарату ауданы, Нұрсат тұрғын үй алабы, 37 ғимарат, 1 пәтер, БСН 210540037416, тел. +7 708 418 37 68 e-mail: m_kuralbek@orda-invest.kz

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Viva Development», в соответствии с требованиями пункта 2 статьи 87 Экологического кодекса РК, сообщает, что с 3 июня 2026 года в течение 5 рабочих дней на сайте Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов (https://ndbecology.gov.kz) будут проводиться общественные слушания в форме публичного обсуждения по разделу «Охрана окружающей среды» к рабочему проекту «Строительство многоквартирного жилого комплекса с отдельно стоящей автостоянкой расположенного в г. Шымкент, ж.м. Нурсат, № 139, кад. 223300261036, 223300261033». С пакетом проектной документации можно ознакомиться на сайте Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов (https://ndbecology.gov.kz) для предоставления замечаний и предложений.

Разработчик: ИП ТАБЫС, г. Астана, пр. Абая 53/1, тел: 8-777-491-40-02, e-mail: dvk_75@mail.ru, ИИН 750805300666.

Заказчик: ТОО «Viva Development», г. Шымкент, район Карату, Жилой массив Нурсат, дом 37, кв. 1, БИН 210540037416, тел. +7 708 418 37 68, e-mail: m_kuralbek@orda-invest.kz

ХАБАРЛАНДЫРУ

«№53 С.Рақымов атындағы жалпы орта білім беретін мектебі» ҚР Экологиялық Кодексінің талаптарына сәйкес, Шымкент қаласы, Абай ауданы, мкр. Қызылжар Гагарин көш №28/1 «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімі жобасына жария талқылау жүргізеді. Жария талқылауға шығарылатын материалдармен танысуға болады, ал кейін және жарияланған хаттамамен интернет ресурс арқылы танысуға болады: Ұлттық деректер бюросы қоршаған орта және табиғи ресурстар жағдайы https://ndbecology. gov.kz/.

Ескертулер мен ұсыныстар порталда 20.05.2026ж. бастап 5 жұмыс күні ішінде қабылданады.

Байланыс телефондары эл.пошта:

- «Буровые системы» ЖШС жобасын әзірлеуші, БСН 210640039634, ЖСК KZ68601A891000008811 «Қазақстан Халық Банкі» АҚ, тел.87771510355 Kairat6220@mail.ru олар бойынша қосымша ақпарат және жоспарланған қызмет бойынша құжаттардың көшірмелерін алуға болады ;

- «Общеобразовательная средняя школа №53 им.С.Рақымова» Шымкент қаласы, Абайский районы, мкр. Кызылжар Гагарина №28/1. БИН: 000140002099, ИИК: KZ58070102KSN5901010, РГУ «Комитет Казначейства» Мин Фин РК, тел. 7 7025178668

ОБЪЯВЛЕНИЕ

«Общеобразовательная средняя школа №53 им.С.Рақымова» в соответствие с требованием Экологического Кодекса РК, проводит публичное обсуждение к проекту раздел «Охрана окружающей среды» на школу расположенный в г.Шымкент, Абайский район, микрорайон Кызылжар ул.Гагарина 28/1.

С материалами по которой можно ознакомиться, выносимые на публичные обсуждения, а после и с опубликованным протоколом можно по интернет ресурсу: НБД СОС и ПР https://ndbecology. gov.kz/.

Замечания и предложения принимаются на портале с 20.05.2026г. в течении 5 рабочих дней.

Контактные телефоны эл.почта:

- разработчик проекта ТОО «Буровые системы» г.Туркестан, БИН 210640039634, ИИК KZ6860-1A891000008811, АО «Народный Банк Казахстана», тел.87771510355, эл.почта Kairat6220@mail.ru по которым можно получить дополнительную информацию и копии документов по намечаемой деятельности;

-«Общеобразовательная средняя школа №53 им. С.Рақымова» г.Шымкент, Абайский район, мкр. Кызылжар ул Гагарина 28/1. БИН: 000140002099, ИИК: KZ58070102KSN5901010, РГУ «Комитет Казначейства» Мин Фин РК, тел. 77025178668

ХАБАРЛАНДЫРУ

«БГҚТүркістан» ЖШС пайдалану кезеңіне арналған кешенді экологиялық рұқсат (КЭР) алу үшін мемлекеттік экологиялық сараптама материалдары бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды. «Түркістан облысының Сайрам ауданында қуаты 1000 МВт БГҚ базасында электр станциясын салу. Негізгі алаң. Сыртқы инженерлік желілерсіз» жобасы бойынша тыңдауға шығарылатын материалдардың құрамына мыналар кіреді: технологиялық нормативтер жобасы, жол берілетін шығарындылар (ЖРЕ) және физикалық әсерлер (РЖӘН) нормативтерінің жобалары, қалдықтарды басқару бағдарламасының жобасы (ҚББ) және өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасының жобасы (иЭБ).

Өтетін орны, күні және уақыты: 2026 жылғы 17 маусымда сағат 10:00. Түркістан облысы, Сайрам ауданы, Қарамұрт ауылы, Моминжанов көшесі, 5А, Киров атындағы №6 жалпы орта мектебі. Онлайн-қосылу: Zoom Конференциясы (https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a100a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09), Идентификаторы: 616 540 8596, Кіру коды: 123456. Қатысуға Қарамұрт және Мәдени елді мекендерінің тұрғындары шақырылады (Мәдени елді мекенінің тұрғындары үшін қажет болған жағдайда көлік ұйымдастырылады).

Бастамашы: «ПГУ Туркестан» ЖШС (БСН 110740016192, Ақсу ауылы, Жібек жолы көшесі, 55).

Байланыс тұлғасы: Джумабекова А.Қ., +7 701 674 78 78, a.jumabekova@ccgt.kz.

Әзірлеуші: «ҚазҒЗЖИЭнергоөнеркәсіп» институты» АҚ (БСН 910840000078, Алматы қ., Абылай Хан даңғылы, 58а). Байланыс телефондары: +7 (727) 273-47-87, office@knep.kz.

Материалдардың толық пакетімен ҚО ТРЖ ҰДБ бірыңғай экологиялық порталында (ndbecology.gov.kz) және «Түркістан облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ-(Басқарма) ресми сайтында танысуға болады.

Мүдделі жұртшылықтың электронды немесе қағаз түріндегі ескертулері мен ұсыныстары қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмей қабылданады. Оларды ҚО ТРЖ ҰДБ порталы (ndbecology.gov.kz) арқылы, сондай-ақ Басқарманың a.erkebai@ontustik.gov.kz электрондық мекенжайына немесе тікелей әзірлеушіге жіберуге болады. Ауызша ескертулер мен ұсыныстар тікелей ашық жиналыс барысында айтылуы мүмкін.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «ПГУ Туркестан» объявляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания по материалам государственной экологической экспертизы для получения комплексного экологического разрешения (КЭР) на период эксплуатации.

В состав выносимых на слушания материалов по проекту «Строительство электростанции на базе ПГУ мощностью 1000 МВт в Сайрамском районе Туркестанской области. Основная площадка. Без внешних инженерных сетей» входят: проект технологических нормативов, проекты нормативов допустимых выбросов (НДВ) и физических воздействий (НДФВ), проект программы управления отходами (ПУО) и проект программы производственного экологического контроля (ПЭК).

Место, дата и время проведения: 17 июня 2026 года в 10:00. Туркестанская область, Сайрамский район, село Карамурт, ул. Моминжанова, 5А, Общеобразовательная школа №6 им. Кирова.

Онлайн-подключение: Zoom Конференция (https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a100a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09), Идентификатор: 616 540 8596, Код доступа: 123456. К участию приглашаются жители с. Карамурт и п. Мадени (для жителей п. Мадени при необходимости будет предоставлен транспорт).

Инициатор: ТОО «ПГУ Туркестан» (БИН 110740016192, с. Аксу, ул. Жибек жолы, 55).

Контактное лицо: Джумабекова А.К., +7 701 674 78 78, a.jumabekova@ccgt.kz.

Разработчик: АО «Институт «КазНИПИЭнергопром» (БИН 910840000078, г. Алматы, пр. Абылай Хана, 58а). Контакты: +7 (727) 273-47-87, office@knep.kz.

С полным пакетом материалов можно ознакомиться на Едином экологическом портале НБД СОС и ПР (ndbecology.gov.kz) и на официальном сайте ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Туркестанской области». (Управление).

Замечания и предложения от заинтересованной общественности в электронной или бумажной форме принимаются не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний. Направить их можно через портал НБД СОС и ПР (ndbecology.gov.kz), на электронный адрес Управления: a.erkebai@ontustik.gov.kz или напрямую разработчику. Устные замечания и предложения могут быть высказаны непосредственно в ходе проведения открытого собрания.

Открылось наследство

*** Открылось наследство после смерти гр. Искандаровой Гулары Мухтаровны, умершей 18.05.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Ахметовой Г.Т. Туркестан. обл. г.Ленгер ул.Толеби 231-1 тел. 8 775 059 09 86.

*** Открылось наследство после смерти гр.Фимкина Дениса Юрьевича, умершего 10.02.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Алиевой Н. г.Шымкент ул. Адырбекова 165 тел. 8 701 633 50 99.

*** Открылось наследство после смерти гр. Асанова Талгата Ауелбековича, умершего 28.05.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Акшабаевой А.А. г.Шымкент ул. Иляева 22-23. тел. 8 702 309 40 09.

*** Открылось наследство после смерти гр. Абрамовой Ольги Николаевны, умершей 12.12.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Жандосовой Г.С. г.Шымкент ул.Байтурсынова 5,14. тел. 8 702 888 07 08.

*** Открылось наследство после смерти гр. Донбаевой Баяна,умершей 27.01.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Маханбетовой К.Т. г.Шымкент мкр.Терискей дом 1 кв.9 тел. 8 775 196 18 12.

*** Открылось наследство после смерти гр. Рыспаевой Кенжеайыма, умершей 23.11.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Утеевой Д.г.Шымкент ул.Гагарина 143/11 тел. 8 778 400 87 03.

*** Открылось наследство после смерти гр. Давыдовой Валентины Александровны, умершей 23.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Кожановой Д.Р. г.Шымкент Тамерлан.шоссе 22 тел. 8 771 307 55 22.

*** Открылось наследство после смерти гр. Оспанова Балтабая, умершего 29.12.2025 г. Наследникам обращаться к нотариусу Бейсе Ш.Д. г.Шымкент мкр.16 дом 43 А. кв.77.тел. 8 701 373 41 15.

*** Открылось наследство после смерти гр. Капесова Акана Нурмухановича, умершего 24.11.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Кентаеву К.К. г.Шымкент мкр.Спортивный 6/56.тел. 8 702 201 55 66.

*** Открылось наследство после смерти гр. Утешовой Жанары Сагынтаевны, умершей 25.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Мешитбаевой З.Д. г.Шымкент ул.Мадели кожа 1 Г. тел. 8 771 383 43 47.

*** Открылось наследство после смерти гр. Азтаева Мурата Куанышбаевича, умершего 07.12.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Бабаевой Л.К. г.Шымкент ул.Желтоксан 20 Б-111.

*** Открылось наследство после смерти гр. Умирбаевой Урипы Жолмбаевны, умершей 26.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Тайтелевой К.Ш. г.Шымкент Тамерлан. шоссе 6-2 тел. 8 701 738 26 67.

*** Открылось наследство после смерти гр. Аристанова Егемберди Абдашимовича, умершего 04.10.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Юсуповой Ш.С. г.Шымкент ул. 1 мая. дом 9 тел. 8 778 260 40 23.

*** Открылось наследство после смерти гр. Хадиметова Юлчибая Ирисматовича, умершего 26.12.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Сарыбаеву Т.М. г.Шымкент ул.Жибек жолы 37/1 тел. 8 701 747 62 24.

*** Открылось наследство после смерти гр. Легкодымовой Эльвиры, умершей 25.11.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Палачевой М.В. г.Шымкент ул. Турысова 51 а. тел. 8 701 982 44 57.

*** Открылось наследство после смерти гр. Лесбаевой Айзады Абдухалыковны, умершей 25.10.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Умирбековой М.А. г.Шымкент пр. Кунаева 59 тел. 8 707 447 87 15.

*** Открылось наследство после смерти гр. Пак Сергея Константиновича, умершего 23.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Айтмирзаевой А.А. г.Шымкент ул.Бейбитшилик 22/36.тел. 8 776 306 00 73.

*** Открылось наследство после смерти гр. Турсуметова Абдужалила Абдукаримовича, умершего 01.05.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Мешитбаевой З.Д. г.Шымкент ул. мадели кожа 1 Г. тел. 8 771 383 43 47.

*** Открылось наследство после смерти гр. Тажибаевой Галины Кемельбековны, умершей 14.10.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Умирбековой М.А. г.Шымкент пр. Кунаева 59. тел. 8 707 447 87 15.

*** Открылось наследство после смерти гр. Кулинбаевой Шолпан Серикбаевны, умершей 17.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Жанузак Г.А. г.Шымкент ул. Аскарова 32 тел. 8 776 716 01 42.

*** Открылось наследство после смерти гр. Абдукадыровой Ханзады Ергешовны, умершей 29.12.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Ешаевой Г.Д. г.Шымкент ул. Байтерекова 89 тел. 8 771 685 75 23.

*** Открылось наследство после смерти гр. Кадырбекова Алмата Акимовича, умершего 21.02.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Жумабековой Э.Б. г.Шымкент ул. Рыскулова 80 тел. 8 707 848 38 58.

*** Открылось наследство после смерти гр. Якубова Рахимжана Сабиржановича, умершего 12.04.2026г. Наследникам обращаться к нотариусу Ирисметову Д.Б. г.Шымкент ул.Калдаякова 8-7 тел. 8 776 223 64 50.

*** Открылось наследство после смерти гр. Халмурадовой Загиры Серикбаевны, умершей 04.12.2025г. Наследникам обращаться к нотариусу Есимовой Н. г.Шымкент ул. Байтурсынова 87/10.тел. 8 778 151 61 22.

*** Открылось наследство

САЛЫҚ ТӨЛЕУШІЛЕРДІҢ ҚЫЗМЕТІН МӘЖБҮРЛІ ТӘРТІППЕН ТОҚТАТУ ТУРАЛЫ

Құрметті салық төлеушілер! Қаратау ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы ҚР Салық кодексінің 109 бабына және «Салық төлеушілерді салықтық тіркеуге қоюға байланысты кейбір мәселелер туралы» ҚР Қаржы министрінің 28.10.2025 жылғы №640 бұйрығына сәйкес, 2026 жылға салық төлеушілердің қызметін мәжбүрлі тәртіппен тоқтату бойынша бастапқы тізімді ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің ресми сайтына орналастырғанын хабарлайды.

Қойылатын наразылықтардың құқыққа сыйымдылығын растайтын құжаттар қоса берілген, несие берушілердің және (немесе) құқықтары мен заңды мүдделері бұзылатын өзге де тұлғалардың өтініштерін (шағымдарын) Қаратау ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы 2026 жылдың 1 маусымына дейін Шымкент қаласы, Аргынбекова көшесі, 89А үй мекен жайы бойынша қабылдайды.

Байланыс үшін телефон: 8-7252-77-28-60 8702-868-15-15 электронды пошта kanc5825@kgd.gov.kz.

Султан АБИЕВ,
Қаратау ауданы бойынша МКБ, салық төлеушілермен жұмыс бөлімінің бас маманы

ҚҰРМЕТТІ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНЫҢ ТҰРҒЫНДАРЫ ЖӘНЕ ҚАДІРЛІ АТА АНАЛАР!

Шымкент қаласы, Темірлан тас жолы19/2 мекен жайында орналасқан "Жас дарын-3" бастауыш мектебі 2025-2026 жылдың жаңа оқу жылына оқушылар қабылдайтынын хабарлайды.

Мемлекеттік білім беру тегін екенін назарларыңызға саламыз.

Байланыс телефоны 87011419358

ҚҰРМЕТТІ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНЫҢ ТҰРҒЫНДАРЫ ЖӘНЕ ҚАДІРЛІ АТА АНАЛАР!

Шымкент қаласы, Нұрсат мөлтек ауданы Н.Назарбаев даңғылы 959 мекен жайында орналасқан "Жас дарын" бастауыш мектебі 2025-2026 жаңа оқу жылына оқушылар қабылдайтынын хабарлайды.

Мемлекеттік білім беру тегін екенін назарларыңызға саламыз.

Байланыс телефоны 87011419358.

Ликвидация

*** ТОО" КОЛБАЕВ ЖАНЫБЕК" объявляет о своей ликвидаций БИН 251040014607, все претензии принимаются в течение 2 месяца со дня опубликования. Казахстан г.Шымкент ул. Акназар хана 51.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Определением межрайонного суда по гражданским делам города Шымкента от 30.04.2026 г. возбуждено гражданское дело по заявлению Антонова Владимира Евгеньевича, о признании гражданки Кальчуриной Валентины Викторовны 28.10.1938 г.р., безвестно отсутствующим, ранее проживавшим по адресу: город Шыимкент, ул. Нариманова /Аскарова/ д.43, кв. 5.

Лиц, имеющих сведения о месте пребывания либо обладающих иной информацией о Кальчуриной Валентины Викторовны, просим сообщить об этом в межрайонный суд по гражданским делам города Шымкента судье Лебаевой Н.Ж. по адресу: г. Шымкент, ул. Жибек жолы, 63/1, тел.: +7 708 824-64-62 в течение трех месяцев с момента публикации объявления.

ЦИФРЛЫҚ КӨШПЕНДІЛЕР МЕН IT-КОМПАНИЯЛАР ҚАЗАҚСТАНДЫ ТАҢДАП ЖАТЫР

GITEX AI Kazakhstan 2026 халықаралық технологиялық көрмесі аясында Trusted Kazakhstan панельдік сессиясы өтті. Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі мен Astana Hub-тың қолдауымен ұйымдастырылған бұл іс-шара өмір сүру, жұмыс істеу, бизнес бастау және халықаралық деңгейде өсу үшін Қазақстанды таңдаған мамандар мен компаниялардың нақты оқиғаларына арналды.

Пікірталасқа жасанды интеллект, деректер талдауы, ойын индустриясы және технологиялық кәсіпкерлік салаларында еңбек етіп жүрген мамандар мен кәсіпкерлер қатысты. Атап айтқанда, графтық нейрондық желілер инженері Алан Салимов, Datanomix компаниясының клиенттермен жұмыс жөніндегі директоры Никита Сусоев, SimplYou жобасының негізін қалаушы Юлия Пимпе және MyTona компаниясының жаһандық операциялар жөніндегі аға менеджері Иннокентий Сидоров өз ойларымен бөлісті. Сессияны Astana Hub бас директоры Мағжан Мадиев жүргізді.

Қатысушылар Қазақстанның шетелдік мамандар, кәсіпкерлер мен технологиялық компаниялар үшін тартымдылығын арттырып отырған негізгі факторларды талқылады. Олардың қатарында дамып келе жатқан экожүйе, қолайлы кәсіпкерлік орта, өмір сүру сапасы, өңірлік нарықтарға шығу мүмкіндігі және жобаларды кеңейтуге жағдай жасалуы бар.

«Trusted Kazakhstan еліміздің жаһандық цифрлық экономикамен ықпалдасқан, ашық әрі бәсекеге қабілетті технологиялық орта қалыптастыруға бағытталған стратегиялық бағытын көрсетеді. Қазақстан халықаралық IT және AI мамандары, кәсіпкерлері мен технологиялық компаниялары ұзақ мерзімді жұмыс істеп, ауқымын кеңейтетін елге айналып келеді.

Сессия барысында спикерлер Қазақстандағы өмірі мен жұмысы туралы жеке тәжірибелерімен бөлісіп, өз жобаларын дамыту, мансаптық таңдау, көшу үдерісі және жергілікті технологиялық ортаға бейімделу жайында әңгімеледі. Сонымен қатар, жасанды интеллект саласындағы құзыреттерді дамыту және Қазақстанның Орталық Еуразия нарығына шығудағы маңызды рөліне ерекше назар аударылды.

«Қазақстанда өткен бес жыл ішінде адами капиталға деген сұраныс пен цифрлық трансформацияның қаншалықты артқанын көрдім. Осы уақыт ішінде мен тек мансап құрып қана қоймай, отбасы құрдым. Сондықтан бұл мен үшін жай ғана нарық емес, болашағымды байланыстыратын елге айналды. Біз командамен бірге елдің ірі компаниялары үшін жобалар жүзеге асырып жатырмыз. Олардың қатарында "Қазақтелеком", Halyk Bank, Magnum және басқа да нарық көшбасшылары бар. Біздің IT-қызметтеріміз шетел нарықтарына да шықты – Өзбекстаннан АҚШ-қа дейін. Бұл жолда Digital Nomad бағдарламасының маңызы зор болды. Мемлекет пен Astana Hub бюрократиялық кедергілерді азайтқанда, мамандар технологияға, стратегияға және инновацияға көбірек назар аудара алады. Цифрлық көшпенді мәртебесі маған ертеңгі күнге сенім беріп, өз тәжірибемді Қазақстанның IT-экожүйесін дамытуға бағыттауға мүмкіндік берді», – деді Datanomix компаниясының клиенттермен жұмыс жөніндегі директоры Никита Сусоев.

Сессияда адами капитал мәселесіне де ерекше мән берілді. Қатысушылардың пікірінше, жасанды интеллект пен цифрлық экономиканың дамуы мықты кәсіби қауымдастыққа, сапалы білім беру бастамаларына, халықаралық тәжірибе алмасуға және талантты мамандарға қолайлы жағдай жасауға тікелей байланысты.

Айта кетерлігі, 2026 жылғы 4–5 мамыр күндері Алматыда GITEX AI Kazakhstan 2026 халықаралық көрмесі өтті. Көрменің басты мақсаты – Орталық Азия мен Кавказ аймағының технологиялық әлеуетін арттыру.

АЙҒАҚ
Газет ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінде, Ақпарат және мұрағат коми-тетінде 2010 жылдың 5 қаңтарда есепке қойылып, №10617-Г тіркеу куәлігі берілген.

Құрылтайшысы және меншік иесі «Айғақ»Медиа» ЖШС

Ұлжан ҚАСЫМЖАНҚЫЗЫ НАУШАБАЕВА - Бас редактор
Арайлым ӘБСАҒАТ - журналист

РЕДАКЦИЯНЫ МЕКЕНЖАЙЫ:
160000, Шымкент қаласы, Ғ. Іляев көшесі, 29.
E-mail:aigak@mail.ru www.aigak.kz
Жандос САҒЫНДЫҚОВ - Безендіруші
Мұхтар СЕРІКБАЕВ - Тарату бөлімі
Ұлжалғас САҒЫНДЫҚОВА - Жарнама

(А) Мақаланың жариялану ақысы төленген.
Журналистер: 8 (7252) 30-10-86,
Жарнама бөлімі тел: 8 (7252) 21-34-30,
Қаржы бөлімі тел: 8 (7252) 21-06-34 Факс: 30-07-25
Газетті тарату және жеткізу қызметі: 8 775 777 34 62

Газет тарайтын облыстар мен қалалар:
Астана, Ақмола, Алматы, Атырау, Ақтөбе, Ақтау, Ақсай, Батыс Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан, Түркістан облысы, Жамбыл, Қызылорда, Қостанай, Көкшетау, Семей, Павлодар, Талдықорған, Қарағанды, Теміртау, Шымкент.

Жазылу индексі 65836 16+

Газет редакцияның компьютер орталығында терілiп, «M-press» ЖШС-нің баспаханасында басылды. Шымкент қаласы, А.Байтұрсынов көшесі, 18.

Тапсырыс: №112
Таралымы: 5100

Нөмірдің кезекші редакторы - Әлия ҚҰРАЛБЕК

Редакция авторлар мақаласы мен көзқарасына, жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автор қолжазбасы өңделмейді және кері қайтарылмайды. Көлемі үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
«Айғақта» жарияланған материалдарды көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасалуы міндетті.

ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЖИНАУ ЖӘНЕ ШЫҒАРУ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТТЕР КӨРСЕТУГЕ ЖАРИЯ ШАРТ

Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Әділет департаментінде тіркелген «Clean Village» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі Шымкент, (БСН 210440014989), бұдан әрі көрсетілетін қызметті беруші, жарғы негізінде әрекет ететін директор К.А.Орунбаев атынан, бір жағынан және үй-жайдың меншік иесі/жалдаушысы (жеке тұрғын үй, пәтер, тұрақты тұруға арналған және пайдаланылатын жатақхана бөлмесі), бұдан әрі «тұтынушы»деп аталады екінші жағынан, сондай-ақ ҚР Экологиялық Кодексінің 367-бабын назарға ала отырып, тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және әкету бойынша қызметтер көрсетуге осы Шартты (бұдан әрі - Шарт) төмендегілер туралы жасасты:

Шартта қолданылатын негізгі ұғымдар:

1) "Қатты тұрмыстық қалдықтар", " ҚТҚ " - қатты нысандағы коммуналдық қалдықтар;

2) "коммуналдық қалдықтар" - елді мекендерде, оның ішінде адамның тіршілік әрекеті нәтижесінде пайда болатын тұтыну қалдықтары, сондай-ақ құрамы мен түзілу сипаты бойынша оларға жақын өндіріс қалдықтары;

3) "сұйық қалдықтар" - сұйық түрдегі кез келген қалдықтар;

4) "ірі көлемді қоқыс" - тұтыну және шаруашылық қызметтің қалдықтары (Тұрмыстық техника, жиһаз және т. б.), өзінің тұтыну қасиеттерін жоғалтқан және өзінің мөлшері бойынша арнайы қоқыс жинайтын машиналармен тасымалдау мүмкіндігін болдырмайтын;

5) "қоқыс шығаратын ұйым" - коммуналдық қалдықтарды мамандандырылған көлікпен әкетуді жүзеге асыратын ұйым;

6) "құрылыс қоқысы" -ғимараттарды немесе құрылыстарды немесе жекелеген конструкторлық элементтерді бөлшектеу (бөлшектеу) процесінде, сондай-ақ құрылыс-монтаждау және жөндеу-құрылыс жұмыстарын орындау кезінде пайда болған қоқыс;

7) "Тариф" - қалдықтарды сақтау орындарынан қайта өңдеу, орналастыру (көму), сақтау пункттеріне ҚТҚ-ның 1 текше метрін (м3) әкету құны;

8) "ҚТҚ әкету" қызметіне ақы төлеу мөлшері - қызметке ақы төлеу құны Шымкент қаласы мәслихатының 2023 жылғы 3 сәуірдегі №2/16-VIII шешімімен бекітілген қолданыстағы тарифке, сондай-ақ Шымкент қаласы мәслихатының 2022 жылғы 12 тамыздағы № 20/179 VII шешімімен бекітілген Шымкент қаласы бойынша ҚТҚ қалыптасу және жинақталу нормаларына сәйкес - (бұдан әрі-ҚТҚ қалыптасу және жинақтау нормалары);

9) "Контейнерлік алаң (қоқыс жинағыш)" – тұрғын үйлерде/әкімшілік ғимараттарда (оның ішінде тұрғын емес үй-жайларда) орналасқан үй-жайлардың меншік иелері/жалдаушылары қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған ортақ нүкте (қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесінің бөлігі).

1. Шарттың Мәні

1.1. Осы Шарттың мәні көрсетілетін қызметті берушінің ҚТҚ жинау, әкету, кәдеге жарату, қайта өңдеу және көму жөніндегі өтеулі қызметтерді (бұдан әрі - Қызметтер) оларды жинақтау үшін бөлінген орындардан (контейнерлік алаңдардан) көрсетуі және тұтынушының шарттың талаптарына сәйкес көрсетілген қызметтерге ақы төлеуі болып табылады,.

1.2. Көрсетілетін қызметті беруші қоқыс шығаратын ұйым бола отырып, тұтынушыға Шымкент қаласының аумағынан коммуналдық қалдықтарды әкету жөніндегі көрсетілетін қызметтерді берушіні айқындау жөніндегі жеңген тендер нәтижелері негізінде уәкілетті органдар бекіткен учаскелерде қызметтер көрсетеді. 2. Есеп айырысу тәртібі мен шарттары 2.1. Қызметке ақы төлеу мөлшері жергілікті өкілді орган белгілеген тариф өзгерістеріне сәйкес белгіленеді және өзгертіледі. Шымкент қаласы бойынша бекітілген тариф: көпқабатты тұрғын үйлердегі бір тұрғын үшін 378 теңге, жеке үйлердегі бір тұрғын үшін 413 теңге.

2.2.Қызметтер үшін төлем мөлшерін өзгерту Қазақстан республикасының қолданыстағы заңнамасына және уәкілетті органдардың шешімдеріне сәйкес, бекітілген тарифтер негізінде жүзеге асырылады.

Тариф өзгерген жағдадайда Қызмет көрсетуші Тұтынушыны хабардар етеді, бұл ретте тарифтердің жария және міндетті сипатына байланысты Тұтынушымен қосымша келісу талап етілмейді.

Төлем мөлшерінің өзгеруі жеке жағдайларға (тұратын адамдар санының өзгеруі, қайта есептеу жүргізу, деректерді нақтылау) байланысты болған кезде, мұндай өзгерістер Тұтынушымен келісу арқылы, оның ұсынған мәліметтері немесе растайтын құжаттары негізінде жүзеге асырылады.

2.3. ҚТҚ әкету үшін төлем көрсетілетін қызметті беруші есеп айырысу шотына аудару немесе көрсетілетін қызметті берушінің кассасына ақша қаражатын енгізу жолымен қойған төлем құжаттары бойынша есеп айырысу айынан кейінгі айдың 25-күнінен кешіктірілмей жүргізіледі.

2.4. Тұтынушы және/немесе онымен бірге тұратын адамдар уақытша болмаған жағдайда, тиісті өтінішті еркін нысанда және растайтын құжатты (уақытша тұратын жері бойынша тіркеу туралы анықтама, емдеу мекемесінің анықтамасы, жұмыс орнынан, санаторий-курорттық жолдама) берген жағдайда, ол болмаған уақыт үшін қызметтер үшін ақы алынбайды, қонақ үйде тұру үшін төлем туралы түбіртек және т. б.). Көрсетілген мән-жайлар тұтынушы өтініш берген сәттен бастап төлемді қайта есептеу үшін назарға алынады.

3. Тұтынушының құқықтары мен міндеттері

3.1. Тұтынушы құқылы:

3.1.1. "Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" Санитариялық қағидаларының талаптарына сәйкес ҚТҚ уақтылы әкетуге.

3.1.2. Тарифтерді қолдану және қызметтерге ақы төлеу мөлшері туралы ақпарат алуға;

3.1.3. Көрсетілетін қызметті берушінің ақылға қонымды мерзімде қызмет көрсетуде анықталған кемшіліктерді жоюға; 3.1.4. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес айқындалатын мөлшерде және тәртіппен қызмет көрсету кезінде көрсетілетін қызметті берушінің кінәсінен тұтынушының денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген залалдар мен зиянды толық көлемде өтеуге;

3.1.5. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес оның құқықтары бұзылған жағдайда соттық қорғауға.

3.1.6. Қызмет көрсетілмеген немесе тиісінше көрсетілмеген жағдайда төлемді қайта есептеуді талап етуге

3.1.7. Тұтынушы нақты көрсетілмеген қызмет үшін немесе қызмет көрсетуші шарт бойынша қызмет көрсету шарттарын бұзғаны үшін төлем жасамайды, сонымен қатар тұтынушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес өсімпұл өндіріп алуға құқылы;

3.1.8. Көрсетілетін қызметті берушіге шағым жасап, анықталған кемшіліктерді жоюды талап етуге.

3.2. Тұтынушы міндетті:

3.2.1. Уақтылы және толық көлемде, осы Шартта белгіленген мерзімде қызметтерге ақы төлеу;

3.2.2. Тұтынушы төлем мөлшеріне әсер ететін өзгерістер туралы мәліметтерді уақтылы қолжетімді байланыс құралдары арқылы немесе көрсетілетін қызметті берушіге жүгіну арқылы ұсынуға міндетті;

3.2.3. Тұтынушы тұрғындардың саны туралы мәліметтерді растау мүмкіндігін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес және оның құқықтарын бұзбайтын тәртіпте қамтамасыз етеді.;

3.2.4. Көрсетілетін қызметті берушімен жылжымайтын мүлікпен азаматтық-құқықтық мәмілелер жасалған жағдайда, алып жатқан тұрғын үй-жайдан шыққан күнге дейін не жалға берілетін тұрғын үйден шыққан жағдайда толық есеп жүргізу;

3.2.5. Онда пайда болған қатты тұрмыстық қалдықтарды контейнерлік алаңдарға салыңыз;

3.2.6. Сұйық қалдықтарды төгуге, құрылыс қоқыстарын, топырақты, ірі көлемді қоқыстарды, металл сынықтарын, ағаштарды, жапырақтарды, бұтақтарды қоқыс жинағыштарға тастауға жол бермеңіз;

3.2.7. Бұл үшін белгіленбеген орындарда (контейнерлік алаңдардан басқа) ҚТҚ және өзге де қоқыстарды жинауға, сондай-ақ оларды жерге көмуге, контейнерлерде, аулалар мен көшелерде өртеуге, кәдеге жаратудың өзге де тәсілдеріне жол бермеуге;

3.2.8. Сақтауды қамтамасыз ету мақсатында қоқыс жинағыштар мен контейнерлік алаңдардың қоршауларына ұқыпты қарау; 3.2.9. Контейнерлік алаңдарға мамандандырылған техниканың кедергісіз қол жеткізуін қамтамасыз ету;

3.2.10. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында және осы Шартта көзделген өзге де міндеттемелерді орындауға міндетті.

4. Көрсетілетін қызметті берушінің құқықтары мен міндеттері

4.1. Көрсетілетін қызметті берушінің құқығы бар:

4.1.1. Төлемдерді төлеу мерзімдері бұзылған жағдайда тұтынушыдан қызметтер үшін төлемді уақтылы және толық көлемде алуға және шартта көзделген шараларды қабылдауға; 4.1.2. Тұтынушы шарт бойынша көрсетілген қызметтер үшін төлем мерзімдерін бұзған кезде көрсетілетін қызметті берушінің Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес берешек сомаларын және айыппұл санкцияларын өндіріп алуға құқығы бар.

4.1.3. Келісім-шарттың 3.2.2-тармағында көрсетілген мән-жайлар анықталған жағдайда Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен көрсетілетін қызметтерге тариф, сондай-ақ "ҚТҚ әкету" қызметіне ақы төлеу мөлшерін өзгертуге.

4.2. Қызмет көрстеушінің міндеттері:

4.2.1. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау басқармасымен келісілген кесте бойынша өзіне бекітілген учаскелерді ҚТҚ-дан жоспарлы-тұрақты тазалауды жүзеге асыру;

4.2.2. Контейнерлерден қоқыс таситын көлікке түсіру кезінде оянған қоқысты тазалауды жүргізу;

4.2.3. Қозғалыс сызбасымен және өзгерген пайдалану жағдайларына сәйкес маршруттық кестелерді жасау және түзету; 4.2.4. Контейнерлерді сақтау мақсатында қатты тұрмыстық қалдықтарды тиеу кезінде жабдыққа ұқыпты қарау керек;

4.2.5. Бірыңғай есеп айырысу орталығы (БТО) арқылы тұтынушыға қызметтер көрсетілген айдан кейінгі айдың 15-күніне дейін қатты тұрмыстық қалдықтарды әкету үшін төлем құжаттарын ұсыну;

4.2.6. Нақты тұратын адамдардың саны туралы мәліметтерге сәйкес қызмет көрсеткені үшін төлемдерді есептеу;

4.2.7. Тұтынушыға ҚТҚ әкетуге арналған тарифтердің өзгергені, сондай-ақ ҚТҚ әкету шарттарының өзгергені туралы оларды енгізгенге дейін кемінде күнтізбелік 10 (он) күн бұрын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау жолымен хабарлау;

4.2.8. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында және осы Шартта көзделген өзге де міндеттемелерді орындауға міндетті.

4.2.9. Қызметтерді қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару бойынша бекітілген кестеге сәйкес көрсетуге;

4.2.10. Қызметтердің сапасын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қамтамасыз етуге міндетті.

5. Тараптардың жауапкершілігі

5.1. Көрсетілетін қызметті беруші мен Тұтынушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өздерінің шарттық міндеттемелерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін жауапты болады.

5.2. Қызметтер уақтылы төленбеген жағдайда тұтынушы көрсетілетін қызметті берушіге өсімпұл төлейді. Өсімпұл есептеу есепті айдан кейінгі айдың 26-күнінен бастап кешіктірілген әрбір күн үшін төленбеген соманың 0,1% мөлшерінде, бірақ төленбеген соманың 10% - нан аспайтын мөлшерде жүргізіледі.

5.3. Айыппұл санкцияларын төлеу Тараптарды осы Шарт бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындаудан босатпайды.

Көрсетілетін қызметті берушінің кінәсінен қызметтер көрсетілмеген немесе тиісінше көрсетілмеген, соның ішінде қоқыс шығару кестесі бұзылған жағдайда, көрсетілетін қызметті беруші Тұтынушыға әрбір кешіктірілген күн үшін қызмет құнының 0,1% мөлшерінде, бірақ жалпы соманың 10%-нан аспайтын мөлшерде тұрақсыздық айыбын (айыппұл) төлейді.

6. Дауларды қарау тәртібі

6.1. Шарт бойынша даулар туындаған жағдайда Тараптар оларды сотқа дейінгі реттеу үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға міндеттенеді.

6.2. Туындаған даулар бойынша келісімге қол жеткізілмеген кезде олар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен шешілуге тиіс. Бұл ретте шарт бойынша берешекті өндіріп алу туралы сот даулары Қызмет көрсетілетін тұтынушының жылжымайтын мүлік объектісінің орналасқан жері бойынша қаралуға тиіс.

6.3. Шартта реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің ережелеріне, Шымкент қаласының аумағын абаттандырудың қолданыстағы ережелеріне және Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес қаралады.

7. Шарттың қолданылу мерзімі

7.1. Шарт бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланған күнінен және көрсетілетін қызметті берушінің тұтынушы үшін ҚТҚ әкету бойынша қызметтер көрсетілген күннен бастап күшіне енеді.

7.2. Осы шарт Қызмет көрсетуші қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару бойынша қызметтерді көрсету жөніндегі оператор (жеткізуші ретінде) айқындалған мемлекеттік- жекешелік әріптестік шартының мерзімі ішінде қолданылады. Мемлекеттік – жекешелік әріптестік шартының мерзімі ұзартылған, пролонгацияланған немесе өзгеше өзгертілген жағдайда, осы шарт қосымша келісім жасапай, тиісті мерзімге автоматты түрде ұзартылған болып есептеледі.

Шарт ЖАО хаты тоқтатылған күнге дейін қолданылады, ал соңғысы ұзартылған жағдайда сол мерзімге ұзартылған болып есептеледі.Қызмет көрсетілмеген немесе тиісінше көрсетілмеген жағдайда, тиісті кезең үшін төлем алынбайды немесе азайтылады.

8. Форс-мажор жағдайлары

8.1. Тараптар шарт жасасқаннан кейін пайда болған және Тараптар болжай алмаған, ақылға қонымды тәсілдермен алдын ала алмаған еңсерілмейтін күш мән - жайларының (дүлей құбылыстар, апаттар, төтенше жағдай режимін енгізу және т.б., бұдан әрі-"Форс-мажор") әсерінен шарт бойынша өз міндеттерін орындамағаны не тиісінше орындамағаны үшін жауапкершіліктен босатылады.

8.2. Форс-мажор мән-жайлары басталған кезде Тараптар Форс-мажор мән-жайларының әсеріне ұшыраған тарап екінші тарапқа Форс-мажор мән-жайларының басталғаны туралы дереу хабарлаған және олардың қолданылуы тоқтатылған кезде Шарт талаптарын орындауды қайта бастаған жағдайда, шарттық міндеттемелерді сақтамағаны үшін материалдық жауаптылықтан босатылады.

8.3. Форс-мажордың мән-жайларын Қазақстан Республикасының уәкілетті органы куәландыруға тиіс.

9. Ерекше шарттар

9.1. Жария шарт жасасу кез келген қызмет түрін жүзеге асыру процесінде ҚТҚ-ның тұрақты қалыптасуына, ҚТҚ-ны уақтылы кәдеге жарату және белгіленбеген жерлерде ҚТҚ-ның заңсыз төгілуіне жол бермеу және олардың қоршаған табиғи ортаға теріс әсер етуіне жол бермеу қажеттілігіне байланысты

9.2. Осы Шарт Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 387-бабына сәйкес жария болып табылады.